

RandKrant

MAANDBLAD VOOR DE INWONERS VAN DE VLAAMSE RAND

mei 2012 | jaargang 16 | #05

De Lijn zet krijtlijnen
uit voor openbaar vervoer

De moderne versie van de boerentram

Marleen Coppens,
boekenjuf 2012

'Alles begint met lezen'

En de boer, hij ploegde voort

De volle smaak van bio

+ AGENDA

Birthday Bootlegs

Bruno Deneckere, Nils De Caster
en Derek spelen Bob Dylan

De geschiedenis van de Belgische automobiel

Minerva en de anderen

i

Maarten Vekens uit Lennik werd vorige maand door Rose Donck aangeduid om **deketting** voort te zetten. Hij werkt als informaticus bij het persagentschap Belga en heeft op verschillende plaatsen in de Rand gewoond.

Pajottenland heeft karakter

Maarten Vekens (31) woont momenteel in Lennik, maar heeft al op verschillende plaatsen in de Rand en de hoofdstad gewoond. 'Ik heb vijf jaar aan het Sint-Katelijnplein in Brussel gewoond, maar ik woonde ook in Steenokkerzeel, Zaventem en Tervuren. Ik ben van plan om terug dichterbij de hoofdstad te gaan wonen, want momenteel doe ik anderhalf uur over 22 kilometer om tot op mijn werk te geraken. Dat is absurd; ik woon op acht kilometer van de grens met Brussel. Ik woon graag in de Rand, maar mis toch het gezellige van Brussel. Daar kan je alles te voet doen, je hebt geen stress om een parkeerplaats te vinden. De hoofdstad telt veel verborgen plekjes en in tegenstelling tot wat soms wordt beweerd, spreken ze op heel wat plaatsen Nederlands. Van Lennik mag ik zeker niet klagen. Het dorp leeft. Je kunt er 's avonds terecht in gezellige cafés. Ik ben ook actief in een wielertoeristenclub waarmee we elke zondag in de Rand rondtoeren. Ik zou graag met de fiets naar het werk gaan, maar dat vind ik te gevaarlijk. In de hoofdstad moet je zeer assertief zijn, want auto's, bussen en trams houden nauwelijks of geen rekening met fietsers.'

'Het avondleven is leuker in Lennik dan in Steenokkerzeel of Zaventem. Dat zijn toch meer slaappgemeenten. Het Pajottenland heeft karakter. Mensen komen hier ook meer buiten. Op zondag zie je bijvoorbeeld veel wandelaars en fietsers. Ook op cultureel vlak mag ik niet klagen: ik ga regelmatig naar Brussel, Gent of korter bij huis naar de Westrand in Dilbeek of De Plotter in Ternat. Hoewel ik graag thuis ben, ga ik ook drie keer per jaar op reis. De laatste reizen gingen richting Las Vegas, Curaçao, Spanje, Londen, Japan en San Francisco. Ik leer ontzettend veel uit reizen. In Japan heb ik dingen gegeten waarvan ik nog altijd niet weet wat het pre-

cies is. De Verenigde Staten zeggen mij dan weer niks: te oppervlakkig en ze hebben er geen eetcultuur.'

'Ik ben geëngageerd en voel mij een randbewoner. Ik heb ooit in Terzake mogen uitleggen waarom ik in Lennik de Vlaamse Leeuw heb vervangen door een Belgische vlag. Pas op: ik ben geen vandaal. Ik heb die Vlaamse Leeuw netjes opgeplooid en in de brievenbus van het gemeentehuis gestoken. Maar ik wilde reageren tegen de actie van toenmalig burgemeester Willy Dewaele. Die hing aan alle masten Vlaamse Leeuwen als protest omdat BHV niet gesplitst was. Ik vond dat erover. Ik bekijk onze regio door een Europese bril. Overigens: Frans- en anderstaligen zullen zich in onze regio blijven vestigen of er nu een Vlaamse Leeuw hangt of niet. De economische realiteit is nu eenmaal dat multinationals zich vestigen waar het goedkoper is. De taal speelt daarbij geen rol. Ik hou niet van clichés. Zo zouden Vlamingen hardwerkende topmanagers zijn die alles moeten afgeven aan werkloze Walen met vijf kinderen. Natuurlijk zit het zo niet in elkaar. In elk land zijn er regio's die het minder goed doen, de rest is dan solidair. Dat is een systeem waarvoor je kiest, tenzij je natuurlijk het Amerikaanse systeem wil waarbij het ieder voor zich is en harde maatregelen van kracht zijn. Daar bedank ik voor. Geef mij maar België.'

TEKST Joris Herpol ■ FOTO Filip Claessens

i In onze rubriek **deketting** laten we elke maand een bekende of minder bekende inwoner uit de Rand aan het woord over de dingen die hem of haar bezighouden. Hij of zij duidt de volgende randbewoner aan die de ketting voort mag zetten.

inhoud

13

AGENDA BINNENIN

De moderne versie van de boerentram

04

12 Minerva en de anderen

Jacques en Yvette Kupélian, het mythische koppel uit de wereld van de automobielsingeschiedenis, schreven met *Het grote boek van de Belgische automobiel* een basiswerk over de geschiedenis van de Belgische auto-industrie. Hun huis is een klein automobielmuseum.

22 Birthday Bootlegs

Bruno Deneckere, Nils De Caster en Derek hebben Bob Dylan in het hoofd en de vingers. Al zo'n twintig jaar brengen ze in de periode van de zanger zijn verjaardag een tribute. 'We wisselen Dylans bekende nummers af met het wat meer obscure werk.'

23 Recreatie verweven met natuur

Er staat de komende jaren heel wat op til in het Bloso-domein van Hofstade. 'Bloso wil mensen laten sporten. Als dat kan in een mooie, natuurlijke omgeving, des te beter. Een van de fundamenten van ons nieuw masterplan is de verweving tussen natuur en recreatie.'

DE

- 02 ■ deketting
- 06 ■ vanassetotzaventem
- 09 ■ mijngedacht
- 16 ■ bouwwerk
- 24 ■ opstap
- 25 ■ huizentuinen
- 26 ■ natuurlijk
- 29 ■ kwestievansmaak
- 30 ■ nachtkijker
- 32 ■ gemengdegevoelens

colofon

RandKrant verschijnt maandelijks op 188.000 exemplaren voor de inwoners van de Vlaamse Rand rond Brussel. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant | **Realisatie** vzw 'de Rand' | **Hoofdreductie** Geert Selleslach | **Eindreductie en coördinatie** Ingrid Laporte | **Vormgeving** Jansen & Janssen, Gent | **Fotografie** Filip Claessens en David Legréve | **Druk** Roularta, Roeselare | **Redactieadres** Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel, tel 02 767 57 89, e-mail randkrant@derand.be, website www.derand.be | **Verantwoordelijke uitgever** Jan de Bock, Departement Diensten voor Algemeen Regeringsbeleid, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel | Uit in de Rand wordt gerealiseerd met de financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant en de Vlaamse Gemeenschap.

Vergeet de bus, de tram is terug hip. Meer dan dertig jaar na het stopzetten van de boerentram tussen verschillende randgemeenten en de hoofdstad onderzoekt De Lijn of er nieuwe tramlijnen tussen Brussel en de Rand uitgebouwd kunnen worden.

TEKST Wim Troch ■ FOTO Filip Claessens

De m

Het plan bevat veel mooie woorden, maar, zoals we weten, met mooie woorden beginnen vaak mooie dingen. Zo moet de vraag en de behoefte van de burger centraal staan volgens De Lijn. De doelstelling van het plan is een *wensnet* te ontwikkelen. Dat wensnet moet weergeven welke verbindingen de reiziger wil. Wie dat wensnet bekijkt, kan daaruit twee grote conclusies trekken. Primo: het interregionaal vervoer - bijvoorbeeld tussen twee steden - moet worden aangepakt. Secundo: het streekvervoer - op provinciaal niveau - moet worden geoptimaliseerd.

Lightrain, sneltram, snelbus

De eerste belangrijke conclusie van het onderzoek is dat De Lijn zich niet mag beperken tot het vervoer binnen een stad of een beperkte regio. Er is een lacune in het interregionaal vervoer. Dat moet complementair zijn met het aanbod van de spoorwegmaatschappij NMBS. De dienstverlening van de NMBS en De Lijn moeten op elkaar worden afgestemd. Dat kan door een stipte dienstverlening en goed uitgewerkte knooppunten, waar bus-, tram- en treinverkeer samenkomen. Investeren in spoorgebonden voertuigen op eigen bedding tegen hoge snelheid is, volgens De Lijn, een voorwaarde voor een kwaliteitsvol openbaar vervoersaanbod op lange afstand.

Dat is echt noodzakelijk, want op dit moment biedt De Lijn - of andere openbare vervoersmaatschappijen - geen oplossing voor de vraag van de middellange afstandsreizigers voor een snelle en frequente verbinding. Lees: de pendelaars staan nog al te vaak in de kou. Als het niet letterlijk is, dan wel figuurlijk. Daar wil De Lijn iets aan doen met drie vervoersconcepten: de lightrain, de sneltram en de snelbus. Een lightrain maakt gebruik van bestaande spoorwegen van de NMBS, een sneltram doet dat niet of nauwelijks. De lightrains zullen worden ingezet om de steden makkelijker te bereiken, terwijl de sneltrams vooral tussen twee regio's zullen rijden. Al is het verschil tussen beide vervoersmiddelen eigenlijk vooral een technische zaak, beide spoorgebonden systemen betekenen

Als het van De Lijn afhangt, ziet het openbaar vervoerlandschap in Vlaanderen er binnen enkele jaren helemaal anders uit. In zijn *Mobiliteitsvisie De Lijn 2020* stelt de openbaar vervoersmaatschappij enkele maatregelen en nieuwe trajecten voor een betere dienstverlening voor. Ook in de Vlaamse Rand staat er een en ander op stapel. Het startschot is gegeven, maar eerst moet er nog heel wat studiewerk en overleg gebeuren om de toekomst echt vorm te geven.

De uitgangspunten van De Lijn zijn niet bescheiden. 'De Lijn wil de volgende jaren inzetten op de verdere uitbouw van een hoogwaardig openbaar vervoer dat snel, betrouwbaar en comfortabel is met voldoende zitplaatsen en een goede frequentie. We willen een hoogwaardig openbaar vervoersnetwerk uitbouwen. Centrale vraag daarbij

is hoe we Vlaanderen in 2020 beter bereikbaar kunnen maken', zegt Karen Vandenplas, woordvoester van De Lijn Vlaams-Brabant.

Wensnet

De Mobiliteitsvisie De Lijn 2020 is een denk-oefening met algemene richtlijnen, concepten en concrete suggesties. Het is geen uitgewerkte *road map*, geen stappenplan met een precieze timing en duidelijk omschreven te nemen maatregelen. Dat was volgens De Lijn ook niet de bedoeling. Het is een leidraad bij de dialoog die De Lijn zal voeren met alle betrokken partijen, waaronder reizigers, andere openbare vervoersmaatschappijen en de overheden. 'Die dialoog is essentieel om concreet invulling te geven aan de visie over mobiliteit', klinkt het bij De Lijn. Met andere woorden: het plan kan nog flink worden bijgestuurd als dat nodig blijkt.

De Lijn zet krijtlijnen uit voor openbaar vervoer

oderne versie van de boerentram

concreet een snelle verbinding met een minimumsnelheid van 50 km/u en een minimale frequentie van vier ritten per uur.

Tot zover het interregionale vervoer. De tweede conclusie is het streekvervoer optimaliseren. Binnen elke provincie is er nood aan een ruggengraat, de hoofdstructuur van het openbaar vervoer. Er moeten centrale assen komen. De lightrains, sneltrams en regionale trams dragen hiertoe bij of sluiten erop aan. Er komen ook extra (voor)stedelijke buslijnen.

Knooppunt luchthaven

En dan de praktijk in de Rand. De Mobiliteitsvisie De Lijn 2020 suggereert in Vlaams-Brabant sneltrams vanuit alle invalssassen naar Brussel. 'Er zouden sneltrams komen tussen Boom en Brussel, langs de trajecten Ninove-Brussel en Aalst-Brussel en vanuit Heist-op-den-Berg via Zaventem naar Brussel', zegt Karen Vandenplas. 'Het traject via Zaventem wordt een erg belangrijke verbinding voor De Lijn. Hier komt een sneltram die Heist-op-den-Berg verbindt met de stations van Haacht, Kampenhout en Steenokkerzeel om dan de Cargozone en het station Zaventem-luchthaven te bedienen. Vanuit Zaventem-luchthaven functioneert de verbinding dan als een druk bezette tramverbinding naar Brussel. De lijn moet de knooppuntfunctie van Zaventem-luchthaven versterken.' In het toekomstplan worden de knooppuntfunctie van de luchthaven immers parallel uitgebouwd met de bestemmingsfunctie voor de werknemers en passagiers die ze nu al heeft. Met de realisatie van de Diaboloverbinding wordt de luchthaven een knooppunt van treinverbindingen in alle richtingen. Tramverbindingen rond en naar Brussel versterken deze knooppuntfunctie.

'Daarnaast zullen er sneltrams ingezet worden op onder meer de trajecten Tervuren-Zaventem-Vilvoorde-Jette, Jette-Dilbeek-Sint-Genesius-Rode, Halle-Drogenbos-Brussel en Waterloo-Brussel.' De Lijn noemt het de regionale trams. 'Ze moeten de kapstok worden waaraan de openbare vervoerstructuur wordt opgehangen. De lijnen moeten de Vlaamse Rand beter bereikbaar maken en

moeten verplaatsingen binnen de streek makkelijker en sneller laten verlopen.' Met een geleerd woord zijn dat de *tangentiële verbindingen*. Geen verbinding met de hoofdstad, maar een lijn in een boog rond Brussel. 'Expliciete aandacht is er voor de ontsluiting van de tewerkstellingszones rond Zaventem, Vilvoorde en Machelen, en van specifieke drukke plaatsen zoals het ziekenhuis van Jette. Deze lijn komt tegemoet aan een verplaatsingsdynamiek die ontstaan is in de Rand en die onafhankelijk van de bestaande stromen naar Brussel verloopt. Waar mogelijk wordt aangesloten op bestaande eindstations van metrolijnen, zoals in Kraainem en aan de Heizel. De Heizel wordt overigens een belangrijk knooppunt, met de sneltramverbinding vanuit Boom', aldus Vandenplas.

Realisatie

Heel wat mooie plannen en, zoals we weten, met mooie plannen beginnen vaak mooie dingen. Maar er is een grote maar, zelfs meer dan één. De uitwerking bijvoorbeeld. Wanneer zullen we de eerste trams in het straatbeeld van de Rand zien verschijnen? Hoe zal het aanbod van de verschillende vervoersmaatschappijen, De Lijn, NMBS, MIVB, TEC, goed op elkaar afgestemd kunnen worden, technisch maar ook klantvriendelijk, denk

maar aan het langverwachte eenheidsticket? En: wie zal dat betalen?

Laat ons even realistisch blijven. De eerste tram door de Rand zal nog niet meteen over morgen zijn. Alleen al de aanleg ervan, het materieel, de procedures en eventuele onteigeningen nemen jaren in beslag. 'Op dit moment worden wat betreft Vlaams-Brabant plannen gemaakt voor de aanleg van vier tramlijnen. De Lijn bekijkt in overleg met verschillende partners de haalbaarheid van de aanleg van die tramlijnen, de kostprijs, de financiering en de verschillende mogelijke tracés. Het blijft in principe de bedoeling dat de trams tegen 2020 zullen rijden, maar het is een strakke deadline die ambitieus is', zegt Karen Vandenplas.

Ondertussen werkt ook de Brusselse vervoersmaatschappij MIVB aan een Plan 2020 en zou het Gewestelijk Expres Netwerk (GEN), het voorstadsnetwerk van de NMBS, in 2016 afgerond moeten zijn. Prima en noodzakelijk, het geeft de dagelijkse pendelaar terug wat hoop. Het 'wens-net' mag voor hem snel een 'doe-net' worden. Ondertussen zal de mobiliteit ook alleen maar toenemen. Bewegen, bewegen, bewegen. Volgens sommigen moeten we gewoon wat meer thuisblijven. Dat zou het mobiliteitsprobleem kunnen oplossen...

EN Return of the country line

Forget the bus, travelling by tram is trendy again. More than 30 years after the *country line* stopped running between the municipalities located in the Rand and the capital city, De Lijn Transport Company is looking into the possibility having new Brussels-Rand tramways built over the period up to 2020. This would mean establishing express tramways in Flemish Brabant and the Rand, between Boom and Brussel, along the Ninove-Brussels and Aalst-Brussels routes and from Heist-op-den-Berg to Brussels via Zaventem. 'The tramway travelling through Zaventem would be an important

connection for light rail vehicles travelling from Heist-op-den-Berg to the stations van Haacht, Kampenhout and Steenokkerzeel in order to serve the Cargo Zone and the Zaventem airport station. The airport will be the starting point for a busy tramway to Brussels, thus consolidating the airport's status as a hub', says Karen Vandenplas, the spokesperson for De Lijn's Flemish Brabant service. Regional trams will also be travelling between Tervuren-Zaventem-Vilvoorde-Jette, Jette-Dilbeek-Sint-Genesius-Rode, Halle-Drogenbos-Brussel and Waterloo-Brussels.

Veranderende gevel

DILBEEK De nieuwe muziekacademie in Dilbeek is bijna klaar. In juni moet de nieuwbouw afgewerkt zijn, zodat in september de leerlingen in hun nieuwe muziekklassen kunnen starten. 'Binnen is alles heel sober gehouden', zegt schepen van Onderwijs en Gebouwen Jef Vanderroot (CD&V). 'We hebben vooral veel aandacht gehad voor de akoestiek en de functionaliteit. De gevel van de muziekacademie is wel bijzonder. Afhankelijk van waar je staat, ziet die er heel anders uit. Van de ene kant van de straat zie

je op de gevel een bos dat lijkt aan te sluiten op het achterliggende park. Als je de muziekacademie van de andere kant bekijkt, zie je een schakering van blauwe en grijze wolken. De kleurvlakken verwijzen naar een schilderij van Alfons Hoppenbrouwers, de architect van het cultuurcentrum Westrand dat naast de nieuwe academie ligt. De kleuren symboliseren de verschillende ritmes en stemmen in de Vlaamse polyfonie en zo is meteen ook de link gelegd met de academie.' ■ TD

Genieten

is het mooiste woord

Zo'n duizend cursisten Nederlands hebben *genieten* uitgeroepen tot mooiste woord uit de Nederlandse taal. Ze deden dat tijdens de verkiezing van het Nederlandse woord door Bru-taal, het Brusselse netwerk voor Nederlandse taalstimulering. 'Het woord *genieten* kwam als winnaar uit de bus, op plaats twee en drie staan *appelblauwzeegroen* en *pintje*', vertelt Hans Bauters van Bru-Taal. 'Drie anderstalige deelnemers namen de

verdediging van de woorden uit de top drie voor hun rekening en de meest overtuigende was duidelijk degene die het woord *genieten* kwam promoten. *Genieten* is op zich misschien niet meteen het mooiste woord, maar je moet weten dat anderstaligen vaak vooral naar de betekenis en inhoud van een woord kijken. Op dat vlak is *genieten* natuurlijk een prachtig woord.' ■ TD

Hopmuseum

DILBEEK In het huisje Mostinckx in de Dilbeekse deelgemeente Sint-Martens-Bodegem huist sinds kort een klein hopmuseum. Het huisje Mostinckx is een oud lemen huisje dat onlangs gerestaureerd werd. 'Het huisje zelf is volgens oude technieken ingericht als een woning uit de periode van rond de Tweede Wereldoorlog', vertelt Tine Van Wambeke van de vzw Dilbeeks Erfgoed. 'In de schuur naast het huisje hebben we een klein hopmuseum ondergebracht. De hopcultuur was jarenlang typisch voor de streek. Assenaar Joris Vanderveken verzamelt al jaren alles wat met hop te maken heeft en stelt

demaand ▶

Aan de basisschool De Regenboog in **Grimbergen** is een *knuffelweg* met veertien parkeerplaatsen geopend, waar ouders hun kinderen op een veilige manier kunnen afzetten en ophalen. ▶ Het bevolkingsaantal in drie gemeenten uit onze regio is zo sterk gegroeid dat ze na de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober recht hebben op

een extra schepen. Het gaat om **Drogenbos, Asse** en **Zaventem**.

▶ De gemeente **Overijse** heeft er zo'n dertig jaar op moeten wachten, maar nu is het nieuwe vrijetijdscentrum Kamp Kwadraat van zo'n 2.000m² afgewerkt. De speelpleinwerking, verenigingen en gemeentediensten vinden er een nieuw onderdak. ▶ De Onze-Lieve-Vrouw-Van-Troostbasiliek

in **Vilvoorde** is na een grondige renovatie van 2,5 jaar opnieuw helemaal open. ▶ In **Zaventem** zijn de sporthal en de lokalen van het ZAVO afgewerkt. De sporthal werd in 2008 vernield door een hevige brand. ▶ Brussels Airport, Belgocontrol en Brussels Airlines hebben met Europese steun een nieuwe techniek ontwikkeld die het landingsproces van vlieg-

nu een deel van zijn indrukwekkende collectie tentoon in de schuur. Je krijgt een overzicht van de verschillende aspecten van de hopcultuur in deze regio, met bijzondere aandacht voor de draadvelden en de hopasten. Je kunt er ook een heel aantal bieren proeven.' ■ TD

© DL

i Het hopmuseum in het huisje Mostinckx is tot eind oktober elke zondag open van 15 tot 18 uur. Groepen kunnen een begeleid bezoek brengen. Meer informatie vind je op www.dilbeekserfgoed.be of via 02 451 69 34.

Kanaalbus en nieuw vaarseizoen

VLAAMSE RAND Op dinsdag 1 mei wordt het toeristisch vaarseizoen in Vlaams-Brabant en Brussel traditiegetrouw op gang getrokken met de vaarhappening. 'Het is eigenlijk een vaar-, fiets- en wandelhappening', legt Linda Presburg van Kanaaltochten Brabant uit. 'Je kunt die dag de Brabantse kanalen, de Zenne en de Dijle met de boot ontdekken en met de fiets of te voet genieten van de bezienswaardigheden langs het water. Op negen locaties kun je voor 1 euro een gegidste boottocht maken op één van de Brabantse kanalen. Dit jaar kun je onder meer in Beersel aanmeren en daar het Kasteel van Beersel en het bezoekerscentrum De Lambiek bezoeken.' Wie ook de rest van het jaar eens de boot wil nemen, kan een beroep doen op de kanaalbus. 'Je kunt de boot gebruiken als een volwaardig openbaar vervoermiddel. Je vraagt gewoon je halte op voorhand aan en de kanaalbus vaart je naar je bestemming en komt je op nieuw ophalen.' ■ TD

i Meer informatie over de vaarhappening op 1 mei vind je op www.vaarhappening.be, over de kanaalbus op www.kanaalbus.be of via 02 218 54 10.

Catastrofe voor bijenkolonies

VLAAMSE RAND Er heeft zich de voorbije maanden een catastrofe afgespeeld onder de bijenkolonies in de regio. Heel wat imkers hebben te maken met grote sterfte bij hun geliefde diertjes. 'Over heel België gaat het om een verlies van dertig procent tijdens de voorbije winter, in deze regio is het zelfs nog meer', vertelt Yves Mostien uit Beersel en ondervoorzitter van de Vlaamse Imkersbond van Brussel en Omstreken (VIBO). 'De bijensterfte heeft verschillende

oorzaken. De bijen kampen met ziekten en de pesticiden die in de landbouw gebruikt worden zijn dodelijk voor de beestjes. Door de erg lange warme periode vorig jaar hebben we een heel pak zomerbijen gehad die de winter niet overleefd hebben. Er valt bitter weinig aan te doen. Heel wat imkers hebben nauwelijks nog kasten over. We proberen elkaar nu te helpen. Honing zal er dit jaar nauwelijks zijn. We moeten van vooraf aan beginnen.' ■ TD

tuigen groener en stiller maakt. ► De politie van de gemeenten **Asse**, **Merchtem**, **Opwijk** en **Wemmel** (AMOW) zal in de toekomst nauwer samenwerken met die van Ternat, Affligem, Roosdaal en Liedekerke (TARL). ► De afbraak van de kaatskantine aan de Drinkeling in **Brussegem** gaat in het najaar van start. In de plaats komt een nieuwe po-

lyvalente feestzaal die dubbel zo groot zal worden. ► **Beersel** trekt naar de Raad van State om het laatste stuk van de ringweg in Lot uit de gewestplannen te halen. De gemeente pleit voor een alternatieve route verder weg van het centrum. ► In het open gebied **Mardellen**, tussen **Zaventem** en **Nossegem**, kan de komende jaren leem ontgonnen

worden. ► **Overijse** kreeg van de Vlaamse overheid en Unizo de prijs van meest ondernemende gemeente van Vlaanderen. ► Het Arboretum College in **Kraainem** is nu nog een gewoon huis aan de Brusselsesteenweg, maar vanaf 1 september wordt dit de eerste drietalige school van het land. ► In **Machelen** zal het kruispunt van de Haachtsesteen-

weg met de Woluwelaan nog dit jaar heraanlegd worden zodat het verkeer er veiliger en vlotter kan verlopen. ► In **Asse** zal de muziekacademie August De Boeck binnen enkele jaren verhuizen naar een pand in de Spiegelstraat, waar nu de kribbe Kinderpret onderdak vindt. De kribbe verhuist in 2014 naar een nieuwbouw in Walfergem. ► Nog

© DL

Zachte revolutie

WEMMEL De Wemmelse vereniging Soft Revolution heeft het plan opgevat om via allerlei activiteiten de gemeenschapsvorming in de faciliteiten-gemeente te stimuleren. 'Een van de projecten die we hebben uitgewerkt, is de vrije dienstenmarkt in de wijk rond de Limburg Stirumlaan. Het gaat om een dienstenruilsysteem waar buurtbewoners diensten, kennis of occasionele hulp onderling uitwisselen', vertelt Lennert Mottar van de vzw Soft Revolution. 'We hebben ook een klaag- en

Allemaal naar het park

VLAAMSE RAND Op 27 mei is het Dag van het Park, de dag waarop het groen in steden en gemeente in de kijker wordt gezet. Thema dit jaar is *De juiste boom op de juiste plaats*. Het lijkt evident, maar toch gebeurt het nog dat door een foute soort- of plaatskeuze een boom sterft of nooit echt groot wordt. Op de Dag van het Park worden de bomen die wel de juiste groeikansen kregen in het zonnetje gezet. In de plantentuin van Meise neemt gids Miet Wymeersch je mee voor een boeiende rondleiding en deelt ze met jou haar passie voor bomen. Na de middag brengt het koor Helicante op de binnenkoer van het kasteel ook een lenterecital geïnspireerd op bloemen en planten. Gezinnen vinden tijdens de Dag van het Park hun gading in het domein Groenenberg op de grens van Lennik en Sint-Pieters-Leeuw. Verspreid over het park vind je een heel pak toffe activiteiten en workshops. ■ TD

i Meer informatie over de activiteiten tijdens de Dag van het Park op 27 mei vind je op www.dagvanhetpark.be of via www.uitinvlaanderen.be

Restauratie kasteel Beaulieu

MACHELEN In het kasteel Beaulieu in Machelen is de restauratie van de binnenkant eindelijk gestart. Het wordt ongetwijfeld een zware klus, want het kasteel staat al bijna honderd jaar leeg. 'De volledige renovatie van het interieur zal ongeveer 1 miljoen euro kosten. De vloeren van de verdieping zijn in erg slechte staat, heel wat stukken zijn gewoon weg. De prachtige stukwerkplafonds moeten gerestaureerd worden, alles moet opnieuw bepleisterd worden', zegt Jo Quiryne van het architectenbureau Quiryne en

Jacobs, dat in 2002 het kasteel Beaulieu in erfpacht kreeg van de Vlaamse overheid. 'We hopen tegen het einde van het jaar klaar te zijn met de renovatie van de binnenkant. Dan zal het kasteel Beaulieu zowel aan de binnens als de buitenkant weer in zijn glorie hersteld zijn. We denken eraan om zelf onze intrek te nemen in het kasteel en de rest van de kantoorruimtes te verhuren. We streven ernaar om het kasteel op bepaalde momenten ook toegankelijk te maken voor het publiek. Ook de tuin zal heraangelegd worden.' ■ TD

in **Asse** is het voortbestaan van Folkclub 't Smiske bedreigd omdat er een negatief preadvies is voor de toekenning van subsidies aan kleinschalige folkclubs in Vlaanderen. ► In **Sint-Genesius-Rode** zullen er binnenkort op vier locaties bewakingscamera's worden geplaatst. ► Afvalintercommunale Incovo ruimt voor-

taan twee keer het zwerfvuil in **Machelen**. ► Nu KOVC **Sterrebeek** kampioen speelde, dringt een groter voetbalterrein zich op. ► Het heeft zestien jaar geduurd, maar **Sint-Genesius-Rode** heeft alle nodige gronden in bezit voor de aanleg van een grote parking aan het Koningsplein. ► Eandis zal bij wijze van proefproject

in **Merchtem** twee elektrische oplaadpunten installeren voor elektrische wagens en fietsen. ► Het buurtcomité Waalse Baan in **Tervuren** heeft een eerste slag thuis gehaald in zijn strijd tegen de komst van een sportcomplex in de buurt. De Raad van State heeft het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) geschorst omdat de

milieueffecten onvoldoende onderzocht werden. ► In **Tervuren** wordt de voormalige rijkswachtkazerne De Burggraaf openbaar verkocht. In het gebouw zijn momenteel de kantoren van het Sociaal Huis gevestigd,

droommuur gemaakt waarop Wemmelaars hun klachten en dromen kunnen formuleren. Die gaan we omzetten in een unieke installatie op het slotevenement op 17 november in gemeenschapscentrum de Zandloper. ■ TD

Meer informatie over de activiteiten van vzw Soft Revolution vind je via de blog zachtrevolutie.wordpress.com

Tom Serkeyn is journalist bij Ring-tv en violist bij de Vilvoordse muziekgroep Zakdoek. Hij is geboren in Brussel en woont in Peutie. Voor RandKrant schrijft hij afwisselend met Fatima Ualgasi, Joris Hintjens, en Dirk Volckaerts de column *mijngedacht*.

Charleroi aan de Zenne

Vilvoorde, Charleroi aan de Zenne kopte een kwaliteitskrant een tijdje geleden. Dat was naar aanleiding van een vernietigende doorlichting van de Inter-Vilvoordse Maatschappij voor Huisvesting door de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen of VMSW. Voelde de Vilvoordenaar zich beledigd door de vergelijking van zijn stad met Charleroi, het zinnebeeld van verval, wanbeheer en corruptie? Ik weet het niet. Ik ben zelf Vilvoordenaar en had de indruk dat mijn stadsgenoten niet echt wakker lagen van deze gemene uithaal. *Amaai, wat een affront voor die van Charleroi*, grapte een enkeling aan de toog, maar echt veel verontwaardigde reacties hoorde ik niet.

Nochtans had de VMSW het deksel van een stinkende beerput gelicht. Een doordringende geur van gesjoemel, gefoefel en gegraai sloeg de inwoners van de Zennestad in het gelaat. Maar terwijl bestuurders en voormalige bestuurders zich tot het uiterste inspannen om de verantwoordelijkheid in mekaars schoenen te schuiven, leek het wel of de doorsnee Vilvoordenaar slechts meewarig het hoofd schudde.

Onverschilligheid? Gelatenheid? Volgens mij heeft het veeleer te maken met gewenning. Waarschijnlijk is de Vilvoordenaar immuun geworden voor stank. Generaties inwoners van de Zennestad hebben met volle teugen fabriekswalmen ingeademd. Door de jaren heen ontwikkelden ze een natuurlijke weerstand tegen al wat stinkt. De evolutie van de soorten is een gevolg van natuurlijke selectie, dat wist Darwin al. Inwoners van Vilvoorde die niet resistent bleken tegen rook en roet konden dus kiezen: oprassers of de tering krijgen.

De zwaar vervuilende industrie is al een poosje weg uit Vilvoorde, maar de herinnering aan ons onwelriekende verleden leeft voort, onder meer in enkele liedjes. 'Hier hangt de lucht vol weemoed en de stank is om te snijden. Het vuil plakt tegen de kassei-

en van mijn straat. Mijn ogen tranen bloed, wie komt er mij bevrijden, dit is de ergste straf voor wie ooit zonden begaat. Het is Vilvoorde City, meer bepaald in de Far-West ...' Iedereen kent de hit van Kris De Bruyne uit 1975, minder bekend is Vilvoorde van Wannes Van de Velde. Ook eentje uit de oude doos, maar niet onmiddellijk een meezinger. Het is veeleer een echo vanuit het voorgeborchte van de hel. 'Van Vilvoorde wil ik hier zingen, die stad zit gebrand in mijn bloed. Ze riect naar de droevigste dingen, de keerzij van overvloed. Daar wonen mensen die het zonlicht niet kennen, die al kapot zijn op hun vijfendertig jaar. Da's op een ander illegaal, maar da's in Vilvoorde normaal ...'

Dat Vilvoorde is natuurlijk verleden tijd. De lucht smaakt hier niet meer naar chloor of lood zoals Wannes zong. Vandaag kan je in Vilvoorde net zo diep in- en uitademen als in Aalst of Ninove, ook na je vijfendertigste. Er zijn zelfs dagen dat er geen zweempje weemoed of droefgeestigheid meer te bespeuren valt in Vilvoorde. Neem nu de vierde maandag na Pasen, dan is mijn stad voor één dag het middelpunt van de wereld. De kleurrijke jaarmarkt is met zijn grote vee- en paardenprijskamp veruit de grootste van de regio. Dan is het kermis en is de stad gehuld in een bedwelvende walm van smoutebollen en hamburgers, van koeienmest en paardenstront. Die dag is iedereen goedgemutst en vriendelijk. Er wordt stevig gegeten en vooral gedronken. Dan is de Vilvoordenaar verzoend met het leven, dan denkt hij *Het valt eigenlijk nog best mee in Charleroi*. 'En de Inter-Vilvoordse dan?' De vraag brandt op je lippen, maar je houdt ze stijf op mekaar, want het laatste wat je op zo'n dag wil zijn, is een pretbederver.

TEKST Tom Serkeyn ■ FOTO Filip Claessens

Reacties? Mail naar randkrant@derand.be

maar dat verhuist naar het nieuwe administratieve centrum. ► Omdat de straat te smal is, is in Linkebeek met een helikopter een drie meter hoge boom gedropt in een tuin in de Kerkstraat. Een tweede boom bleek te zwaar voor de helikopter en kon niet geplaat worden. ■ JH

Marleen Coppens, boekenjuf 2012

‘Alles begint met lez

Juf Marleen van basisschool Regina Caeli in Dilbeek is uitgeroepen tot beste boekenjuf van het jaar. Haar boekenklas is gezellig ingericht met fauteuils, prenten en vooral veel letters en papier. We nemen plaats te midden van al dat fraais en praten over boeken, boeken, boeken.

TEKST Ines Minten ■ FOTO Filip Claessens

Je kunt misschien niet van alle kinderen onvervalste leesbeesten maken, maar je kunt de boekenmicrobe wel heel besmettelijk maken', vindt Marleen Coppens. 'Je moet gewoon het juiste boek vinden voor elk kind.' Gulzige lezers kun je snel plezieren, maar er zijn ook leerlingen die het niet zo op letters begrepen hebben. Het is de taak van een boekenjuf of boekenmeester om ook hen over de streep te krijgen. 'Daarom werk ik veel met prentenboeken, zelfs nog in het zesde leerjaar.' Wie denkt dat prentenboeken er alleen zijn voor de allerkleinsten, heeft het grondig mis. Enthousiast haalt Marleen Coppens boek na boek te voorschijn dat het tegendeel bewijst. Ze wappert heen en weer met 31 dozen van Cécile Boyer. Het boek bevat afbeeldingen van 31

heel verschillende dozen: grote, kleine, ronde, rechthoekige,... Op de volgende bladzijde staat telkens een mogelijke inhoud getekend en een prikkelende, niet-letterlijke omschrijving ervan in woorden. 'Met zo'n boek zet je de verbeelding aan het werk. Kinderen uit de lagere school zullen het niet snel uit de bibliotheek halen. Net daarom werk ik graag met zulke boeken. Ik wil dat mijn leerlingen de meest uiteenlopende genres en soorten leren kennen.'

Andere boeken zetten een specifiek probleem in de verf en zijn bijzonder geschikt om de kinderen aan het denken te zetten, hen te helpen een eigen mening te vormen en te verwoorden. Juf Marleen duikt opnieuw in haar kast. Ze diept er *Koning en koning* van Linda De Haan uit op. 'De koningin wil ermee

stoppen en dus spoort ze haar zoon aan om te trouwen', vertelt Marleen Coppens. 'Ze laat een hele reeks prinsessen opdraven, maar geen ervan vindt de prins leuk. Tot de laatste prinses met haar broer aan komt kloppen en de prins halsoverkop verliefd wordt ... op de andere jongen. Het is een schitterend boek om het thema homoseksualiteit op een speelse manier aan te snijden.' Er komen nog hopen boeken op tafel: over vooroordelen, pesten, prachtig vormgegeven exemplaren, boeken met originele tekeningen en verhalen die bijblijven, boeken om te koesteren en boeken die je maar wat graag cadeau zou doen aan iemand die houdt van mooie dingen. De liefde van juf Marleen voor haar bibliotheek is aanstekelijk en de ouders van haar leerlingen zullen het geweten hebben. 'Ik hoor geregeld van een moeder of vader dat een bezoek aan de bibliotheek nu geregeld in de gezinsplanning wordt opgenomen omdat de kinderen per se een boek willen van een auteur die we in de klas behandeld hebben. Dat is natuurlijk mijn bedoeling!'

Afwisseling

Marleen Coppens had al in alle leerjaren voor de klas gestaan toen ze de kans kreeg om

spreken. Hij laat zich graag inspireren door het werk van Picasso en Miro. Dat is dan een prima aanleiding om het over die schilders en hun werk te hebben, om hun schilderijen te vergelijken met de prenten in de boeken.'

In de laatste leerjaren organiseerde de boekenjuf dit jaar een boekentriatlon rond het werk van drie auteurs van spannende boeken: Marc De Bel, Anthony Horowitz en Patrick Lagrou. 'Ik ben met zulke initiatieven begonnen omdat ik schrok toen ik ontdekte dat sommige leerlingen Roald Dahl niet kenden.' De juf laat haar leerlingen in de eerste plaats kennismaken met de boeken zelf, maar ze geeft hun ook graag kleine verhalen en weetjes mee. 'Ik vertel dan bijvoorbeeld dat Roald Dahl zijn eigen kinderen en enkele vriendinnetjes elke dag van school haalde. In de auto liet hij ze verhalen vertellen en wie het mooiste verhaal verzong, kreeg een snoepje. Dat soort anekdotes vinden de leerlingen leuk.'

Dahl is een klassieker. Hij was al een van Marleen Coppens favorieten toen ze zelf nog in de lagere school zat. 'Ik heb altijd graag gelezen', herinnert ze zich. 'En ik las niet alleen romans, maar ook de strips van Jommeke en De Rode Ridder.' Hoe zij zelf de leesriebel te pakken heeft gekregen, weet ze niet meer precies. 'Ik herinner me alleen dat er bij ons thuis altijd boeken in huis waren en dat er veel gelezen werd. Het is in elk geval belangrijk dat je een aanbod hebt. Wie geen boek in handen krijgt, zal zeker niet lezen.'

Een boek, een glas, een terras

Marleen Coppens was erg verrast toen haar nominatie voor beste boekenjuf 2012 in haar inbox viel. 'Ze hadden me op school niet verteld dat ze me hadden ingeschreven. Elke donderdag – mijn vrije dag – stond er hier naar het schijnt in het groot 'stem voor juf Marleen' op het bord. Op vrijdag was daar geen spoor meer van te zien.' Leerlingen, leraren, directie, ouders, niemand praatte zijn mond voorbij. 'En toen vernam ik dus dat ik bij de laatste achttien en vervolgens bij de laatste zeven was. Tja, dan wil je ook winnen, hè!' Op 29 februari was het zover. Juf Marleen werd vriendelijk uitgenodigd om op het grote podium van deSingel in Antwerpen een dansje te doen – 'helemaal niks voor mij!' – en haar prijs in ontvangst te nemen. 'Die prijs is gewoon super', vindt ze. Ze kreeg een boekenmand met 100 boeken voor de schoolbib, een abonnement op www.fundels.com, waar je digitale prentenboeken kunt downloaden, en een coaching ter waarde van 1.500 euro van Canon Cultuurcel om een literair project op te zetten in de school. 'In het boekenpakket zitten allerlei genres, zowel jeugdromans als dichtbundels en prentenboeken. Er zitten er ook een aantal tussen die ik nog niet ken-

de, dus ik weet de komende tijd wat gedaan.' Niet dat ze het erg vindt om zoveel boeken te (moeten) lezen. Als ze even tijd heeft, vind je haar snel met een boek in de hand. 'Ik lees tegenwoordig zo'n zestig procent kinderboeken en veertig procent boeken voor volwassenen. Momenteel lees ik graag literaire thrillers, zoals die van Karin Slaughter. Het liefste wat ik doe, is in de zomer op mijn terras zitten, met een goed boek en een goed glas wijn. Dat is echt vakantie.'

Kamishibai

Boven op een rek staat een kleine papieren *kamishibai*, een Japans verteltheatertje waar je platen in schuift om verhalen mee te vertellen. Juf Marleen demonstreert hoe ze de *kamishibai* gebruikt in de les. De prenten van een boek gaan één per één in de theaterdoos. De tekst van het boek staat op de achterkant van de prent, zodat de juf kan voorlezen wat de kinderen op dat moment zien. 'Ik gebruik de *kamishibai* niet te vaak, anders valt de magie weg, maar het werkt prima. Achteraf gaan we dan zelf aan de slag. De leerlingen maken een minikamishibai en verzinnen een verhaal. Dat mogen ze dan aan elkaar vertellen.' Het is een uitstekende manier om kinderen met verhalen en lezen bezig te laten zijn. 'Met lezen begint alles. Wie niet kan lezen, raakt op de sukkel, want voor alles wat je doet, moet je het kunnen. En dan heb ik het alleen nog maar over technisch lezen, iets waar ik me in principe niet mee bezig hou. Boeken zijn veel meer dan lezen alleen: je wordt er rijk van in je hoofd. Dus ja, ik vind het schitterend dat ik kinderen warm mag maken voor boeken. Ik denk dat ik nu echt de job van mijn leven heb.'

FR 'Tout commence par la lecture'

'Les livres représentent bien plus que la simple lecture: ils enrichissent l'esprit. Je trouve passionnant de pouvoir enthousiasmer des enfants pour les livres', dit Marleen Coppens. Fin février, cette enseignante de l'école primaire Regina Caeli de Dilbeek a été proclamée meilleure enseignante de livres en 2012. 'Il est facile de faire plaisir aux lecteurs 'gourmands', mais il y a aussi des élèves qui ne sont pas portés sur les lettres. Le rôle de l'enseignante ou de l'enseignant de livres est de tenter de les convaincre. C'est la raison pour laquelle je me sers souvent de livres d'images, même en sixième année. Il n'est sans doute pas possible que tous les enfants deviennent des mordus de la lecture, mais le microbe de la lecture peut être très contagieux. Il suffit de trouver le bon livre pour chaque élève', estime la demoiselle Marleen Coppens. Elle apprécie aussi beaucoup la lecture; actuellement, elle a une préférence pour les thrillers littéraires. 'Ce que je préfère par-dessus tout, c'est m'installer en été sur ma terrasse avec un bon livre et un verre de bon vin. Voilà de vraies vacances.'

boekenjuf te worden. 'Ik wissel graag af in mijn werk. Dus toen onze school op een dag extra uren kreeg om te werken rond taalvaardigheid heb ik me onmiddellijk kandidaat gesteld.' Het eerste jaar gingen die uren voornamelijk naar anderstalige kinderen die bij juf Marleen langs mochten om hun kennis van het Nederlands bij te spijkeren. 'Maar het is niet omdat een kind vloeiend Nederlands spreekt, dat het automatisch taalvaardig is', benadrukt ze. Juf Marleen stuitte op haar parcours van nascholingen op het netwerk van boekenjuffen en -meesters en besefte dat werken met boeken alle leerlingen van de school ten goede zou komen. En dus gooide ze het roer om. Ze organiseert boekenzoektochten, boekentriatlonen, projecten rond specifieke auteurs of illustratoren, en in elk leerjaar komt er één keer per jaar een schrijver of illustrator over zijn of haar boeken spreken. 'Het is dus zeker niet zo dat de kinderen naar de boekenklas komen om hier stilletjes te zitten lezen.'

Snoep voor het beste verhaal

Boeken brengen je een algemeen gevoel voor cultuur bij, vindt juf Marleen. 'Zo kwam in het vijfde leerjaar illustrator Tom Schoonooghe

Tijdens het laatste autosalon in februari stelde de Belgische stichting voor het auto- en motorenpatrimonium Het grote boek van de Belgische automobiel voor, een herwerkte uitgave van L'histoire de l'automobile Belge.

TEKST Willy Fluyt • FOTO Filip Claessens

De geschiedenis van Belgische automobielautomobiel

Minerva en de anderen

De herwerkte uitgave is een indrukwekkend werk van Jacques en Yvette Kupélian, het mythische koppel uit de wereld van de automobielgeschiedenis, en Jacques Sirtaine. We zochten de Kupélians op in het rustige groen op enkele stappen van het meer van Overijse en Genval. Hun woning is een echt automobielmuseum. Schappen en kasten puilen uit van knipsels, nota's, boeken, afiches, radiatoroppen, miniatuurautootjes en andere voorwerpen die stuk voor stuk te maken hebben met de automobielgeschiedenis. In de garage staan drie oldtimers - een statige Bentley, een imposante Russische Tatra en een elegante Volkswagen cabriolet - te blinken die Jacques en Yvette eigenhandig met veel engelengeduld restaureerden.

Onbekende merken

In de jaren 80 publiceerden Jacques (78) en Yvette (72) Kupélian verschillende luxueuze boeken over auto's: *De geschiedenis van Mercedes-Benz, Minerva, 60 Ans de compétition automobile en Belgique 1896-1956, Belgische motoren*, enzomeer. Jacques en Yvette Kupélian gaven ze in eigen beheer uit. Hun bijdragen in gespecialiseerde binnen- en buitenlandse tijdschriften zijn ontelbaar. 'Eigenlijk

was ik al meer dan vijftien jaar bezig met het herwerken van L'histoire de l'automobile Belge. Telkens ik iets te weten kom, noteer ik dat zorgvuldig en ideeën krijgen we genoeg binnen. Mensen die met de automobielgeschiedenis begaan zijn, kennen ons of komen via via bij ons terecht. Dat was bijvoorbeeld het geval met verre achterneven van Joseph Valentin Laviolette, een ingenieur die in het begin van vorige eeuw nog voor de Nederlandse constructeur Spyker heeft gewerkt. Hij bouwde in 1921 drie exemplaren van zijn eigen automerk Laviolette, een voorwielaangedreven auto. In die tijd was voorwielaandrijving zo goed als onbekend. Het merk is nooit echt van de grond gekomen. Laviolette overleed in 1949. Hij had geen rechtstreekse nakomelingen en zo belanden een aantal heel interessante foto's en documenten bij die achterneven. Op een dag stonden ze ermee voor onze deur. Uit dankbaarheid hebben we die mensen een doos lekkere wijn meegegeven. Zo hebben we nog een aantal andere verhalen, meestal over nagenoeg onbekende automerken, kunnen optekenen', vertelt Jacques Kupélian. Naast de toevoeging van belangrijke historische gegevens heeft de uitgever in de nieuwe uitgave het aantal foto's van 300 naar 600 verdubbeld.

Steeds maar toeteren

Bij Jacques Kupélian zit de liefde voor de automobiel al van kindsbeen af in het bloed. 'Toen ik amper drie was kroop ik al achter het stuur om te toeteren. Die liefde heeft zich in de richting van een mateloze bewondering voor oldtimers ontwikkeld. Mijn echtgenote verzamelde oude voorwerpen. Zij is zich beginnen te specialiseren in voorwerpen die met de automobielgeschiedenis te maken hebben zoals affiches van merken of van autosalons, radiatoroppen en noem maar op. De afbeeldingen daarvan hebben we in de heruitgave een plaatsje kunnen geven.'

Het grote boek van de Belgische automobiel zal wellicht het laatste autobook zijn van Jacques en Yvette Kupélian. 'We zijn nog wel bezig met het schrijven van de geschiedenis van Opel, van fabrikant van naaimachines over fietsen tot autoconstructeur. Schrijven zullen we blijven doen zolang onze gezondheid dat toelaat. Maar ons werk zal enkel nog in tijdschriften verschijnen. Een uitgever vinden is niet zo makkelijk en onze eigen uitgever spelen, kunnen we niet meer. Een drukker vinden, lukt nog wel. Maar eens de boeken gedrukt, moet je ervoor zorgen dat ze bij de lezer geraken en als je niet in een uitgeverscircuit zit, is dat niet evident.'

AGENDA
MEI
2012

UIT

in de Rand

De maan rolt door het gras

MU
ZIEK

Twee jaar geleden besloten zangeres **Katelijne Billet**, pianiste **Axelle Kennes**, bandoneonspeler **Pat Van Kerckhove** en dwarsfluitiste **Ansje De Groef** een Vlaams tangokwartet te vormen. Een weluidende naam werd vlug gevonden: **Cebra Negra**. Met *De achternoenen van Buenos Aires* hopen ze hun passie voor de Argentijnse tango met een zo ruim mogelijk publiek te delen. In hun dansconcert worden de meest onderscheiden gevoelslagen aangeboord. Melancholie wisselt af met vrolijkheid. In *De ballade van de waanzin* van Horacio Ferrer en Astor Piazzola rolt de maan door het gras en trekt een stoet astronauten voorbij. Zelfs Thé Lau bracht van deze klassieker een bezwerende versie uit.

El choclo (de maïskolf) van Angel Villoldo werd omwille van zijn dubbelzinnige inhoud aanvankelijk alleen in de *pensiones* gezongen, maar nadat ook Nat King Cole en Luis Armstrong het in hun repertoire opnamen kon zijn reputatie niet meer stuk. Andere hoogtepunten in het concert zijn *Lagrimas y sonrisas* van Pascal De Gullo en *Quejas de bandoneon* van Juan de Dios Filiberto. Met *Ze zeggen* van Francisco Canaro bewijst het kwartet dat de tango in al zijn universaliteit ook in het Nederlands niets aan kracht inboet. ■ LD

ZA · 12 MEI · 20.30

De achternoenen van Buenos Aires

Cebra Negra
Tervuren, GC Papeblok, 02 769 20 92

Het vlooiencircus

KI
DS

Tijgers, leeuwen, kamelen en olifanten tref je nog zelden aan bij de rondreizende circussen. Gelukkig zijn de artiesten inventief genoeg om nieuwe spectaculaire acts te bedenken zonder de gedresseerde exotische beestenboel. **Theater Droommolen** uit Sint-Niklaas verwent kinderen en hun ouders met een compromis. De acteurs blazen het vlooiencircus nieuw leven in. Al in de 19e eeuw doken in Engeland en Italië handige circusbendes op, die met deze kleine insecten de gekste dingen uithaalden. Charles Dickens was één van hun trouwste fans. Slimme goochelaars, die bedreven waren in de mimiekunst, suggereerden alleen maar dat zij vlooiën hadden gedresseerd. Een echte vlo komt er bij hen helemaal niet aan te pas. Het publiek wordt voortdurend in de maling genomen. Als de jongleur zijn blik op de nok van de zaal richt, kijken alle toeschouwers met hem mee. Bij Theater Droommolen krijgen de kinderen nog een boodschap: wie het ver wil schoppen, mag nooit opgeven. ■ LD

WO · 9 MEI · 14.30

Circo delle Pulci (+6j)

Theater Droommolen
Drogenbos, GBS De Wonderwijzer,
02 333 05 70

In de naam van God

VOR
MING

Elke godsdienst heeft haar eigen opvattingen en rituelen. Dat ondervond televisie-
maakster **Annemie Struyf** toen ze kloosters, abdijen, ashrams, sekten en zonderlinge predikers bezocht. In *Godsnaam* werd een van meest besproken televisiereeksen. In afwachting van een tweede serie vertelt Struyf over haar ervaringen. Wat het kijkerspubliek zag, was immers slechts een fractie van wat ze in werkelijkheid heeft beleefd. Ze blikt onder meer terug op haar verblijf bij de trappistvrouwen in Brecht. Ook zenboedhist Jan en de Hara Krishna gemeenschap in de Ardennen leveren dankbare gespreksstof op. Ze tracht een verklaring te vinden voor de bijzondere eerbied die hindoes tegenover koeien hebben. In hoeverre Struyf zelf gelovig is, houdt ze liever geheim. ■ LD

WO · 9 MEI · 20.00

In Godsnaam

Annemie Struyf

Meise, GC De Muze van Meise, 02 268 61 74

Scherpe blik van naoorlogs

EX
PO

Vooraleer hij als cineast furor maakte, was de bekende filmregisseur **Stanley Kubrick** (1928-1999) dag en nacht in de weer met het fototoestel dat hij als kind van zijn vader kreeg. Een aantal van zijn markante fotoreeksen kun je nu in Brussel bekijken.

Het populaire tijdschrift *Look* publiceerde in de jaren veertig en vijftig van de vorige eeuw bijna duizend zorgvuldig gecomponeerde foto's van **Stanley Kubrick**. Het Museum van de stad New York en de Congresbibliotheek in Washington bewaren 14.000 originele negatieven. 'Het zijn vakkundige, definitieve en transcendente documenten', zegt Michel Draguet. 'Kubrick wilde niet aanleunen bij de schilderkunst, maar een evenwaardige fotografische taal ontwikkelen. Hij ontpopte zich evenmin als een pleitbezorger van de American Dream. Zijn moreel engagement blijft onderhuids en neemt, in tegenstelling tot zijn voorgangers, nooit militante vormen aan. In zijn fotografische verhalen focust hij op de tegenstelling tussen liefde en geweld. Net als in zijn films streefde hij steeds de perfectie na.'

Met elkaar opschieten

THEA
TER

Op de valreep veranderde regisseur **Jan Eelen** de titel van zijn theaterdebuut bij het NTGent. *Van den hond werd God van de slachting*, waarmee hij aanleunt bij de oorspronkelijke versie. De Franse auteur **Yasmina Reza** (53) inspireerde zich voor *Le dieu du carnage* in grote mate op de genadeloze Albeeklassieker *Who's afraid of Virginia Woolf*. Ook hier gaan twee ouderparen elkaar verbaal te lijf. Aanleiding is een wilde vechtpartij tussen hun elfjarige zonen, waarbij één van hen enkele tanden verliest. Het gesprek komt rustig op gang, want de koppels willen vooral beleefd blijven, maar gaandeweg evolueren ze alle vier tot driftkickers. Er ontspint zich niet alleen een conflict tussen de twee huishoudens, ook de partners blijken onderling steeds moeilijker met elkaar op te schieten. **Frank Focketeyn, Els Dottermans, An Miller** en **Oscar Van Rompaey** geven hun personages alle ruimte zodat je moeilijk kan voorspellen hoe ze in een volgende scene zullen reageren. ■ LD

WO · 2 MEI · 20.30

God van de slachting

NTGent

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Amerika

Uit nieuwsgierigheid volgt Kubrick een tijd lang een jonge schoenenpoetser. Met zijn werkbankje, waarop in schreeuwerig wit de prijs voor een schoonmaakbeurt is vermeld, moet de knaap zich een opvallende plaats veroveren aan een buurtbioscoop en aan een dancing. Nonchalant wacht hij, de handen in de zakken, op potentiële klanten. Hij telt zijn wisselgeld en trekt met zijn vuile kleren naar een wassalon. De jongen neemt op de stoep aan kansspelen deel en ontfermt zich over een horde duiven.

In de metro van New York richt Kubrick zijn blik dan weer op de verliefde en knuffelende koppeltjes, de ingedommelde passagiers en een aantal wakkere krantenlezers. De *Paddy Wagon*-serie, waarin het gevangenenvervoer centraal staat, draagt de kenmerken van een gangsterfilm in zich. Hoewel Kubrick dan nog uitsluitend met het medium foto werkt, slaagt hij er toch in beweging te suggereren. Een gelijkaardig effect realiseert hij ook in zijn reeks over acrobaten en circusartiesten. Hij laat artiesten en actrices – vaak in close up – recht in de lens kijken zodat de toeschouwer zich direct aangesproken voelt.

In navolging van Bergman, Antonioni en Fellini ontdekt hij hoe hij met behulp van spiegels en doorkijkruimten het perspectief ingrijpend kan veranderen. In de fotoreeks over de dierentuin van New York kiest hij het standpunt van de aap zodat het lijkt alsof de bezoekers achter de tralies zitten. Ten slotte portretteert hij ook talloze jazzmuzikanten die hun ziel in hun instrument leggen.

■ LUDO DOSOGNE

TOT 1 JUL

Stanley Kubrick, fotograaf

Brussel, Koninklijke Musea voor Schone Kunsten,
www.fine-arts-museum.be

Cinematek brengt in mei en juni een retrospectieve van al zijn films.

Flagey programmeert op 15 en 16 mei twee concerten met de belangrijkste muziekwerken uit *Clockwork Orange*, *Eyes wide shut* en *Barry Lyndon* met het Trio Tolweg en Elisabeth-prijzslaureaat Jan Michiels.

Hoe de kat aan zijn laarzen kwam

De Gelaarsde Kat schitterde onlangs nog in een spectaculaire bioscoopfilm in 3D. Tot dan kenden vele kinderen de ijdele kat alleen van die andere kaskraker Shrek. Hoog tijd om terug naar de basis te gaan, moet componist **Robert Groslot** gedacht hebben. Groslot is onder meer de man achter het orkest Il Novecento dat al jaren de *Night of the Proms* verzorgt. Hij vroeg kompaan **Herman Mariën** om een tekstbewerking te maken van het oorspronkelijke sprookje *De Gelaarsde Kat*. Dat werd bekend door de Franse sprookjes-schrijver Charles Perrault, die ook *Roodkapje* wereldberoemd maakte. Zelf componeerde Groslot muziek die door het blazersensemble I Solisti del Vento live vertolkt wordt terwijl acteur **Warre Borgmans** de waarheid achter de Gelaarsde Kat vertelt. *De markies van Carabas* is de titel die een arme molenaarszoon kreeg door toedoen van de kat, nadat zijn twee oudere broers de erfenis van hun vader op een oneerlijke manier hadden verdeeld. Daartoe misleidt zijne gelaarsdeheid zelfs de koning op slinkse maar ook onverbiddelelike wijze. In deze familievoorstelling wordt je geheugen opgefrist en zijn het niet de speciale effecten, maar het woord en zes muziekinstrumenten die de hoofdrol spelen. ■ MB

ZO · 6 MEI · 11.00

De markies van Carabas (+6j)

I Solisti Del Vento & Warre Borgmans
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Prefab

TERVUREN Recent werd het geklasseerd: het Vierwindenbinnenhof in Tervuren, een besloten woonerf, verscholen tussen het groen, met acht woningen rond een centraal binnenplein. Architect Willy Van Der Meeren ontwikkelde dit wooncomplex samen met Léon Palm in 1954 als antwoord op het tekort aan sociale huisvesting. In Tervuren staat de CECA-modelwoning: een leefbaar huis van 250 m², revolutionair door de prefabricatie van gevels en bouwelementen. Hierdoor kon de woning in drie weken gebouwd worden voor de prijs van een Ford. In de geest van het modernisme paste Van Der Meeren nieuwe technieken toe als modulair bouwen en prefab en experimenteerde hij met materialen als nylon, plastics, gewapend glas, ... De woningen van het Vierwindenbinnenhof vallen op door de kleurrijke gevels, speelse elementen zoals de typische deurgreep en constructieve eenvoud. De bewoners konden de stalen wanden naar eigen smaak invullen met vensters en vaste panelen en de ruimte een persoonlijke invulling geven. Ondanks de massale belangstelling heeft de CECA-woning nooit een doorbraak gekend. De toenmalige Belgische organisatie voor sociale woningbouw betwijfelde ten onrechte de stevigheid van het stalen portiek waardoor de vergunning uitbleef. Van Der Meeren realiseerde heel wat, vaak sociale, woonprojecten in Brussel en de Rand. Hij staat vooral bekend als een van de belangrijkste Belgische meubelontwerpers van de naoorlogse periode. Heb je nog een stoel of kast met ranke schuine poten en kleurrijke kunststofbekleding staan? Een goede kans dat het een echte Van Der Meeren is. ■ **TINE DE WILDE**

Korei vzw organiseert i.s.m. de Foundation Willy Van Der Meeren en met de steun van de Vlaamse overheid rondleidingen *Willy Van Der Meeren en tijdgenoten*. Meer info op www.korei.be

Vrouwen en hun be

EX
PO

Tot eind mei pakt het museum naast de Japanse toren in Brussel uit met *De twaalf uren in de groene huizen*, een uitzonderlijke reeks Japanse prenten van Kitagawa Utamaro (1753-1806).

Omwille van hun kwetsbaar karakter kunnen de Japanse prenten of kleurenhoutsnedes van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis slechts zelden en telkens maar voor korte tijd in schemerlicht worden getoond. De sublieme gravures onthullen hoe de courtisanes en hun assistentes de dag en de nacht doorbrengen in de bordelen van Yoshiwara, het officieel erkende uitgaanskwartier in de buitenwijken van Edo.

Tot 1870 telde een dag in Japan twaalf uren, die gelijkmatig over de donkere en de lichte periode werden verdeeld zodat de uren zelden of nooit even lang duurden. Tijdens het uur van de rat (rond middernacht) treft de

gastvrouw de laatste schikkingen om haar cliënt te ontvangen. Het uur van de os is gereserveerd voor de hygiënische verzorging. Tijdens het uur van de tijger zitten de courtisanes rond een kachelkje terwijl hun cliënt is ingedommeld. Op het uur van de haas reikt een courtisane een man die gaat vertrekken zijn jas aan. Wanneer het uur van de draak aanbreekt, gaan enkele courtisanes slapen. Eén van de dames ontspant zich in het bad tijdens het uur van de slang. Ook de andere uren zijn genoemd naar de tekens van de Chinese dierenriem. Er wordt veel tijd uitgetrokken voor het lezen van liefdesbrieven, de verzorging van de handen en de vormgeving van het kapsel. De verleidelijke vrouwen kunnen rekenen op de hulp van assistentes en bediendes.

Bij de *Acht beroemde schoonheden van de theehuizen langs de weg* nemen haiku verzen de helft van de ruimte in. **Utamaro** laat zijn courtisanes ook dromen; zowel nachtmerries, hallucinaties als gelukvisioenen. In een latere fase tekende hij ook anonieme

zigheden

vrouwen, die niets met het uitgaansleven te maken hadden. Hij beeldt jonge moeders uit, die zorgzaam omgaan met hun kind, bijvoorbeeld bij het plukken van een bes van een lampionplant. Als hij wat ouder wordt, moet het ideaalbeeld van de elegante courtesane en de voorbeeldige moeder wijken voor de bakuren van de onafhankelijke vrouw. Hij laat een vrouw niet toevallig wijn drinken uit een weinig geraffineerd Europees glas. Ze bekommert er zich niet om dat haar kleed openvalt. Daarmee suggereert de kunstenaar dat het er in de groene huizen serener en gedisciplineerder aan toeging dan in het gewone leven. ■ LUDO DOSOGNE

TOT 27 MEI De twaalf uren van de groene huizen

Utamaro
Brussel, Museum voor Japanse Kunst,
www.kmkg.be

Het uur van de rat, ca.1794

Keuzes die het leven bepalen

FILM Filmmaker **Asghar Farhadi** gaat in *A Separation* in op de problematische tegenstellingen in de Iraanse samenleving, maar vertelt ook het persoonlijke verhaal van Nadar en Simin. Het botert niet meer tussen Nadar en zijn echtgenote Simin. Om hun dochter betere kansen te bieden wil Simin weg uit Teheran en naar het buitenland emigreren, maar haar man verkiest te blijven. Hij wil zijn vader, die aan Alzheimer lijdt, niet achterlaten. De vrouw stuurt op een echt-

scheiding aan, maar zij krijgt tegenwind van de familieraad. Wanneer ze uiteindelijk haar echtgenoot verlaat, vertrouwt Nader de zorg voor zijn oude vader toe aan Razieh, een diepreligieuze vrouw uit de sloppenwijken van de grootstad. Zij heeft haar opvliegende man niet op de hoogte gebracht van haar sollicitatie voor deze job, hoewel dit volgens de islamitische traditie verplicht is. Haar familie is echter financieel afhankelijk van haar inkomsten. Het werk, dat ze heeft aangenomen, blijkt zwaarder dan verwacht.

De jonge vrouw belt naar een noodtelefoon om te vragen of ze zondigt als ze de oude man wast en verschoont. Tot overmaat van ramp raakt ze ook nog zwanger. Twee jaar geleden werd de regisseur uit Iran verbannen. *A Separation* won onlangs de Oscar voor beste buitenlandse film.

WO · 16 MEI · 15.00 EN 20.00

A Separation

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

Een zilveren toon

MU
ZIEK

Alles klinkt ongekunsteld en authentiek bij altsaxofonist **Frank Vaganée**.

Hoewel hij soms veinst dat hij uit de band springt, beheerst hij zijn instrument volledig. Hij produceert een zilveren toon, die herinnert aan de vroegere jazziconen. Frank verdiende zijn sporen als docent aan het Leuvense Lemmensinstituut en als artistiek leider van het Brussels Jazz Orchestra. Vorig jaar won hij de eerste Jazzmozaïek Award. Tot april 2013 is hij stadsartiest van Mechelen. In de Dijlestad werd hij in 1966 onder een beloftevol gesternte geboren. **Mike del Ferro** is de

zoon van operazanger Len del Ferro. Hij werd een pleitbezorger van het klavier.

Op het einde van de vorige eeuw bracht de Vaganée – del Ferro Group de albums *Introducing* en *Live* uit, die erg toonaangevend waren voor die tijd.

Contrabassist **Jos Machtel** en drummer **Jens Düppe** vervolledigen het kwartet, dat na een jarenlange stilte plots weer op de podia verschijnt. ■ LD

DO · 24 MEI · 20.15

Vaganée – del Ferro Group

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Pendelen tussen Griekse blues en folk

MU
ZIEK

'Mijn hart lijkt op een bewolkte morgen. Het is doordrongen van haat en liefde. Strijdvaardig ga ik het noodlot te lijf, want ik wil in deze hachelijke wereld overleven.'

Als **Katerina Tsiridou** deze woorden onder begeleiding van de bouzouki en de gitaar zingt, voel je meteen haar bezwerend talent. Met haar ensemble selecteerde ze een twintigtal rebetika liederen van bluesiconen die hun somberheid voor lief nemen of trachten te overwinnen. Het oosters sausje doet in de verte denken aan byzantijnse hymnen. Deze muziek ontstond echter niet in de Helleense kerken of kloosters, maar in de ruige stadsmilieus. De rebetika dichters vonden hun inspiratie op straat en in de havenkroegen, gevangnissen en hasjkitten.

'Niemand heeft om me gegeven', zucht een ontroostbare verschoppeling. 'Ik spring van het balkon, mijn schat', dreigt een troosteloze kerel die door zijn geliefde is afgewezen. 'Ik vind geen uitweg en al evenmin een remedie. Het mes flitst in de nacht en verdriet werd mijn broeder.' In het Grieks klinkt het allemaal nog klaaglijker.

In Thessaloniki, Piraeus en Athene bloeide de rebetika in het begin van de 20e eeuw vooral onder de inwijkelingen uit Smyrna. In de jaren twintig en dertig doken talloze liederen op waarin de roes van verdovende middelen wordt bezongen. De overheid nam zelfs censuurmaatregelen. Maar de *man-gas*, zoals de kordate rebetika zangers zich noemden, lieten zich niet de mond snoeren. Na de Tweede Wereldoorlog floreerde de muziekstijl als nooit tevoren. De teksten waren echter minder rebels en al zeker niet anarchistisch. Aanvankelijk was de teneur nog melancholisch, maar gaandeweg verdween ook dat wezenskenmerk omdat de platenbonzen de commerciële kaart trokken. Rebetika evolueerde in de voorbije decennia tot feestmuziek. Gelukkig blijft Katerina Tsiridou trouw aan het blueskarakter, zoals duidelijk te horen is op haar eerste album van drie jaar geleden. De nummers op *Kismet* heeft ze voor de opname tientallen keren gerepeteerd. Ondertussen breidde ze haar repertoire uit met *dimotika*: ritmische folksongs, geïnspireerd op het Griekse platteland en de eilanden. Op het merendeel van deze liederen kan gedanst worden.

Voor beide muziekgenres krijgt ze versterking van zanger en bouzoukispeler **Dimitris**

Kranidas. Ook gitarist **Nikos Protopapas**, percussionist **Sotiris Papatrayannis** en accordeonist **Yannis Kalafatelis** maken deel uit van het ensemble. ■ LUDO DOSOGNE

WO · 9 MEI · 20.30

Katerina Tsiridou & kompania

Griekse rebetika
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Voor het concert serveert Het Bolwerk een maaltijd met werelddingrediënten. Hiervoor moet je reserveren.

Het belang van een tand

THEATER

Als een gehaaste stewardess bij *De gouden draak* een pikant soepje bestelt, vindt ze op de bodem een rotte tand. Het afgedankte bijtertje blijkt afkomstig van een jonge keukenhulp, die illegaal in het land verblijft en bijgevolg niet aangesloten is bij een ziekteverzekering. Omdat een tandarts hem te duur zou uitkomen, heeft hij het storende kleinood zelf uitgerukt ... met een loodgieterstang. Het theaterstuk, dat hij uit deze anekdote distilleerde, leverde **Roland Schimmelpennig** (48), twee jaar geleden de prijs voor de beste Duitse toneeltekst op. In het verleden schreef hij succesvolle stukken voor het Weense Burgtheater, het Deutsches Theater Berlin en het Schauspielhaus Zürich. De legendarische regisseur Jürgen Gosh bracht het merendeel van deze werken bij onze oosterburen op de planken. Net als in zijn vorige stukken hanteert de auteur ook nu een epische stijl, die herinneringen oproept aan de leerstukken van Bertolt Brecht. Hij verkiest korte boven uitgesponnen taferelen. Bovendien ontwikkelt hij verschillende verhaallijnen die de toeschouwer niet zelden in verwarring brengen. Gesneden koek voor theatergezelschap De Queeste. ■ LD

DO · 10 MEI · 20.30
De Gouden Draak
De Queeste
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

agenda

PODIUM

THEATER

WO · 2 MEI · 20.30
God van de slachting
NTGent
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

VR · 4 MEI · 20.30
Nieuwe maatjes
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

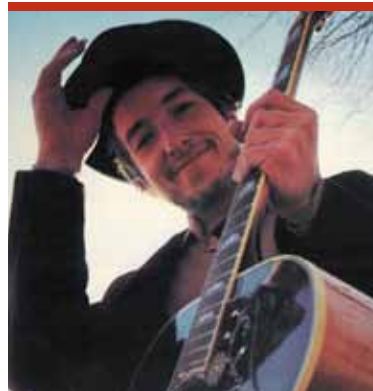
WO · 9 MEI · 20.30
Het Lorchter syndroom
Warre Borgmans,
Dimitri Leue & Antoon Officiers
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO · 10 MEI · 20.30
Low-la!
Bruno Vanden Broecke
en Nico Sturm
Zellik, CC Asse,
02 466 78 21

DO · 10 MEI · 20.30
De Gouden Draak
De Queeste
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

11, 12 EN 13 MEI · 20.30 EN 19.30
Het verjaardagsfeest
Spelersgroep De Zonderlingen
Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

Bob Dylan Bootleg Tour (12/05)

KIDS

DO · 3 MEI · 20.00
Hugo
familiefilm in 3D
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO · 6 MEI · 15.00
Wit is kleur (+4j)
Kollektief D&A
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZO · 6 MEI · 11.00
De markies van Carabas (+6)
I Solisti Del Vento & Warre Borgmans
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

WO · 9 MEI · 14.30
Circo delle Pulci (+6j)
Theater Droommolen
Drogenbos, GBS De Wonderwijzer,
02 333 05 70

ZO · 13 MEI · 11.00
Achter u!
Lejo (+4j)
Jezus-Eik, GC de Bosuil,
02 657 31 79

ZO · 13 MEI · 15.00
De Tuin (1-3j)
Sprookjes Enzo
Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

ZO · 20 MEI · 13.30
Kinderhoogdag (3-12j)
Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

ZO · 20 MEI · 15.00
Het rode visje (3-5j)
Sprookjes enzo
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Hugo (3/05)

VR · 25 MEI · 19.00

Verschrikkelijke ikke (+6j)

graanzolderfilm
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

HUMOR

VR · 4 MEI · 20.00

Het experiment

Henk Rijckaert
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

DO · 10 MEI · 20.30

Gino Sancti

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Interesting Times

Alex Agnew

10 EN 11 MEI · 20.00

Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

ZA · 26 MEI · 20.15

Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

SENIOREN

DO · 3 MEI · 14.00

50 jaar concerto voor jou, Natasha

Johan Stollz & Hugo Symons
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

LITERATUUR

ZA · 12 MEI · 20.00

Liefste ellendeling, Hugo Claus in concert

Jenne Declair, Mira
& andere artiesten
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

MU ZIEK

DO · 3 MEI · 14.00

Toontje hoger

Ariadne Van Den Brande,
Jokke Schreurs & Frank Tomme
Hoeilaart,
GC Felix Sohie,
02 657 05 04

DO · 3 MEI · 20.00

Binnen zonder kloppen

De Beenhouwerij
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

VR · 4 MEI · 20.00

I Quattro Lirici

Wezembeek-Oppem,
GC de Kam,
02 731 43 31

ZA · 5 MEI · 20.00

Grimfonisch orkest

met leerlingen van
de muziekacademie
Grimbergen,
CC Strombeek,
02 263 03 43

ZA · 5 MEI · 20.00

Finale Tripelrock

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZA · 5 MEI · 20.00

Jukebox 2000

Lucas Van den Eynde,
Tine Embrechts en Nele Bauwens
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

WO · 9 MEI · 20.30

Katerina Tsiridou & kompania

Griekse rebetika
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DO · 10 MEI · 20.30

Lover like birds

graanzolderconcert
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

VR · 11 MEI · 20.30

Songs we embrace

Laïs & Maandacht
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR · 11 MEI · 20.30

Ronny Mosuse

tapijtconcert
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

ZA · 12 MEI · 20.00

Bob Dylan Bootleg Tour

Bruno Deneckere,
Nils De Caster, Derek
Wezembeek-Oppem,
GC de Kam,
02 731 43 31

ZA · 12 MEI · 20.30

De achternoenen van Buenos Aires

Cebra Negra
Tervuren, GC Papeblok,
02 769 20 92

ZA · 12 MEI · 20.30

Shake it out

Belle Perez
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

23 EN 24 MEI · 20.30

Breken

Kommil Foo
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO · 24 MEI · 20.30

Memoires van een balmuzikant

Raymond van het Groenewoud
Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

KLASSIEK

VR · 11 MEI · 20.30

150 jaar Debussy

Jan Michiels en Inge Spinette
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

JAZZ

DO · 24 MEI · 20.15

Vaganée – del Ferro Group

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

FI LM

VR · 4 MEI · 20.00

Hasta la vista

Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

ZO · 6 MEI · 20.00

Groeten uit Balen

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA · 7 MEI · 20.30

J. Edgar

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Intouchables (13/05)

The Artist (20/05)

Stanley Kubrick, fotograaf (tot 1/07)

ZO · 13 MEI · 20.00

Intouchables

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

MA · 14 MEI · 20.30

Shame

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

WO · 16 MEI · 15.00 EN 20.00

A Separation

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZO · 20 MEI · 20.00

The Artist

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA · 21 MEI · 20.30

A Dangerous Mind

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZO · 27 MEI · 20.00

Tot altijd

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

TOT 7 MEI

Leo Ravestijn portretten

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

TOT 23 MEI

Mooi

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

TOT 27 MEI

Grenoble 1927

Drogenbos,
FeliXart Museum,
www.felixart.org

TOT 27 MEI

Arié Mandelbaum

Brussel, Joods museum,
02 512 19 63

TOT 27 MEI

De twaalf uren van de groene huizen

Utamaro
Brussel,
Museum voor Japanse Kunst,
www.kmkg.be

TOT 3 JUN

Aan tafel!

Brussel, Tour & Taxis,
www.expoaantafel.be

TOT 3 JUN

Retrospectieve Ward Lernout

Tervuren, Hof van Melijn,
02 769 20 13

TOT 1 JUL

Stanley Kubrick, fotograaf

Brussel,
Koninklijke Musea voor
Schone Kunsten,
www.fine-arts-museum.be

WO · 9 MEI · 19.30

Vegetarisch koken

Viva Vega
Asse,
Sint-Martinusschool,
www.vivavega.be

WO · 9 MEI · 20.00

In Godsnaam

Annemie Struyf
Meise,
GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

WO · 16 MEI · 20.00

De geschiedenis van Zellik

Zellik, CC Asse,
02 466 78 21

DO · 24 MEI · 19.30

Mijn kind is hooggevoelig

Wemmel,
GC de Zandloper,
02 460 72 24

4 TOT 26 MEI

Kunstenfestivaldesarts

Brussel, verschillende locaties,
www.kfda.be

ZO · 6 MEI · 11.00

Zeepkistenrace

Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

WO · 9 MEI · 19.30

Feest Europese Gemeenschap

gastland Griekenland
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZA · 19 MEI · 15.00

Desordre – Wanorde

Zinneke Parade
Brussel, centrum,
www.zinneke.org

4 TOT 13 MEI

Abandoned places

Henk van Rensberge
Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

TOT 6 MEI

The show must go on

Benoît Felix
Asse, galerij budA,
02 306 50 95

DI · 1 MEI · 10.00

Fietstocht langs Zennebeemden

Brussel,
Saincteletteplein,
02 206 12 07

Uit in de Rand

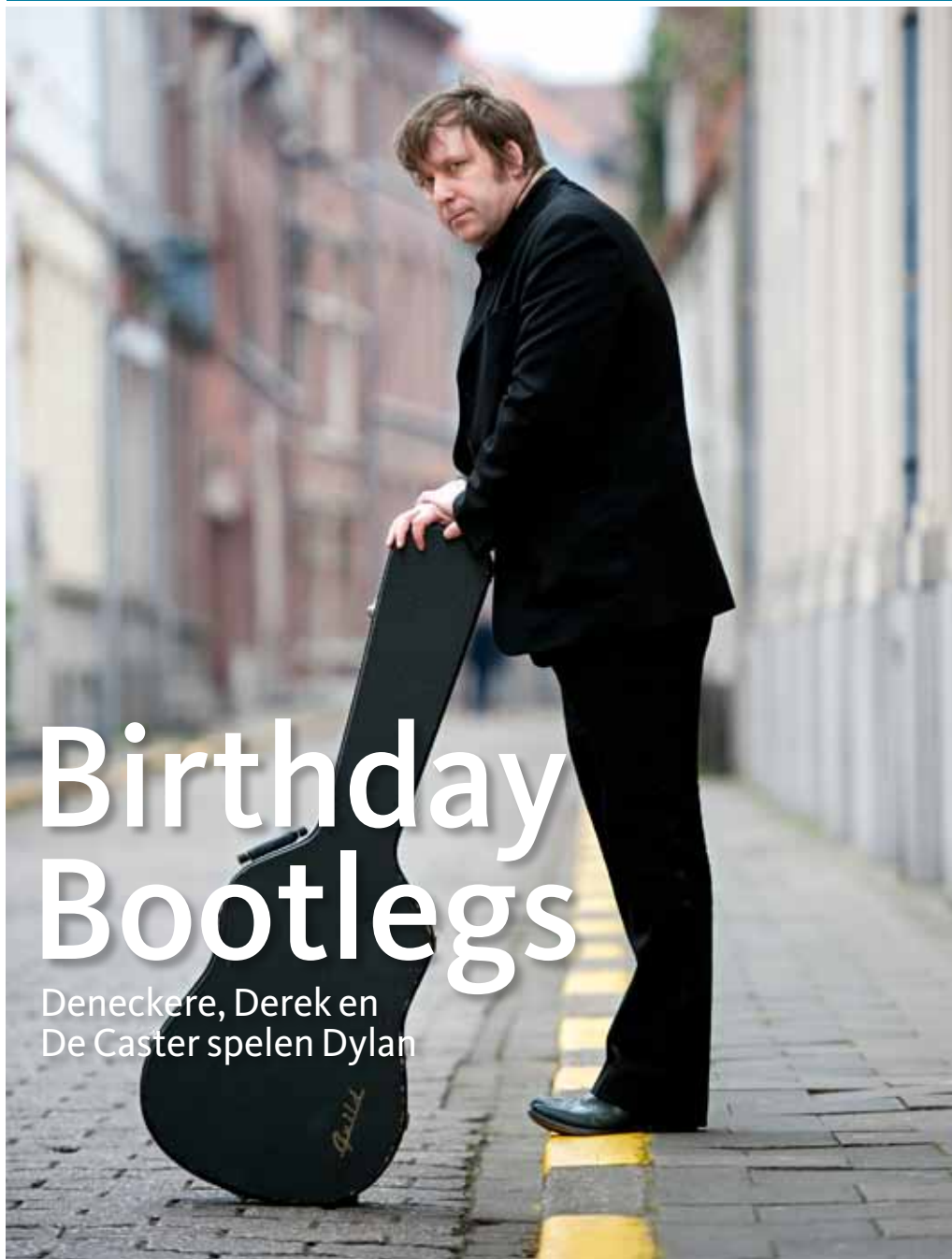
Op www.uitinderand.be verneem je wat er in de negentien gemeenten van de Vlaamse Rand allemaal te beleven valt op sociaal-cultureel gebied. Je kunt er perfect een avondje uit mee plannen. Naast theater, muziek, dans, enzovoort, vind je er ook de activiteiten van tal van verenigingen. Organisaties die hun activiteiten bekend willen maken, kunnen die trouwens zelf in de Uitdatabank invoeren via www.uitdatabank.be

Abandoned places (4 tot 30/05) Kunstenfestivaldesarts (4 tot 26/05) Zinneke Parade (19/05)

De agenda wordt samengesteld met gegevens uit de Uitdatabank. Organisaties en verenigingen die hun activiteiten opgenomen willen zien in de agenda, moeten ons hun informatie anderhalve maand voor het verschijnen ervan bezorgen. Je kunt de gegevens mailen naar randkrant@derand.be, per brief sturen naar ons redactieadres (RandKrant – Uit in de Rand Agenda, Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel) of invoeren in de Uitdatabank via www.uitdatabank.be. Gezien het beperkte aantal beschikbare pagina's wordt bij de aankondigingen prioriteit verleend aan de activiteiten in de gemeenschaps- en cultuurcentra in de Rand. Om voor plaatsing in aanmerking te komen, worden de andere activiteiten vooral beoordeeld op hun uitstraling naar alle inwoners van de Rand. Het volledige vormingsaanbod van Arch'educ vind je op www.archeduc.be.

Geef zelf je activiteit in!
Uitdatabank.be

Birthday Bootlegs

Deneckere, Derek en De Caster spelen Dylan

Het wordt stilaan een traditie. In mei, rond zijn verjaardag, reist het trio Bruno Deneckere, Nils De Caster en Derek met hun Bob Dylan Tribute Tour door Vlaanderen. Dit jaar gaan ze aan de slag met zijn Bootleg Series.

TEKST Joke Bellen ■ FOTO Filip Claessens

Het is lente in Gent, de uitvalsbasis van gitarist Bruno Deneckere. Genietend van de zon en een blonde Gruut, een lokaal gerstenat, verklaart hij hun keuze voor *The Bootleg Series*. 'Die Bootleg Series dekken een hele ruime lading. Het zijn opnames van concerten, onbekende versies van succesnummers en demo's uit verschillende

perioden. Je kunt er dus alle kanten mee uit. Handig als je management een jaar op voorhand wil weten hoe je volgende tour zal herten', grijnst Deneckere.

Zijn liefde voor Bob Dylan gaat al even mee. 'De eerste keer dat Derek, Nils en ik een tribute speelden, zo'n twintig jaar geleden toen Dylan vijftig werd, was in de Caruso, een legendarisch muzikantencafé in Gent. Patrick Riguelle speelde toen ook mee. In 2009 kregen we er opnieuw zin in en sindsdien spelen we elk jaar een concertreeks rond een van zijn platen. Vorig jaar, toen hij zeventig werd, kozen we voor *New Morning*. De tour had behoorlijk veel succes: in september waren we zijn verjaardag nog steeds aan het vieren.'

De nummers van Bob Dylan staan gegrift in de hoofden en handen van de bandleden. 'We kennen zijn werk zo goed dat we niet meer moeten studeren op de technische uitvoering ervan. Waar we aan sleutelen, is

de manier waarop we de nummers willen brengen. We leggen onze eigen accenten en beslissen wie welke rol speelt. Nils De Caster bijvoorbeeld speelt in sommige songs lapsteel gitaar, in andere viool of mandoline; Derek en ik spelen beiden gitaar en zingen doen we afwisselend.' Ondertussen ligt het repertoire voor hun concert in GC de Kammin of meer vast. 'Zoals steeds houden we rekening met ons publiek. Dus ja, we wisselen Dylans bekende nummers af met het wat meer obscure werk.'

Onder invloed

Deneckeres muzikale invloeden komen sterk overeen met die van Dylan. 'Ik heb altijd veel geluisterd naar populaire Amerikaanse genres: country, folk en blues, in het zog van grote namen als Hank Williams, Woody Guthrie of Robert Johnson. Ze schemeren door in mijn soloalbums; vorig jaar bracht ik mijn vijfde plaat uit, *Walking on Water*. Bij Dereks werk hoor je dan weer invloeden uit het Franse chanson en Nils is een klassiek geschoolde muzikant. Dat leidt tot kruisbestuivingen. We leren voortdurend van elkaar.'

De drie heren hebben ondertussen een behoorlijk indrukwekkende staat van dienst. 'We kennen elkaar al jaren en spelen ook in andere formaties samen. Daarnaast heeft ieder zijn eigen projecten. Derek ken je misschien van Derek & The Dirt, Derek & Vis of Derek & Maria. Tegenwoordig zingt hij in het Nederlands. Hij heeft net een nieuwe cd uit, *De Banneling*, en treedt op met Boon Appetit, ook een tributereeks, maar dan over Louis Paul Boon. Nils speelt onder andere samen met Johan Verminnen. Zelf speel ik geregeld met Lieven Tavernier (de liedjesschrijver van Jan De Wilde). Ik treed zoveel mogelijk op: in cafés, jeugdhuizen, culturele centra.'

Gentse flavour

Voor rootsmuzikanten is Gent een grote speeltuin. 'De stad telt heel wat cafés waar met folk, blues, jazz en andere genres wordt geëxperimenteerd. Je kunt er op verschillende locaties jammen. Op zulke gelegenheden heb ik de jonge muzikanten Fernand Zeste en Rianto Delrue leren kennen. De ene speelt blues, de andere is een singer-songwriter.'

Gentse muzikanten tref je ook wel eens op de Gentse Feesten. 'Ja, dan speel ik dagelijks in verschillende bezettingen, op pleinen of in cafés. Derek veroverd in die periode het Beverhoutplein en maakt er zijn Place Musette van. Daar nodigt hij bevriende muzikanten uit onder de naam Les Amis de Derek. Dat is altijd gezellig: een klein pleintje, dicht bij het publiek.'

ZA · 12 MEI · 20.00

Bob Dylan Bootleg Tour

Bruno Deneckere, Nils De Caster, Derek

Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

Het nieuwe zomerseizoen is begin april gestart. Dan is het alle hens aan dek in het Bloso-domein in Hofstade. Tot na de zomer bezoeken steeds meer recreanten de locatie voor een leuke daguitstap.

TEKST Herman Dierickx · FOTO Filip Claessens

Bloso-domein in het nieuw

Recreatie verweven met natuur

Er staat de komende jaren heel wat op til in dit prachtige domein. 'Ons nieuw masterplan bepaalt wat hier de komende vijftien jaar gaat gebeuren. Een van de fundamenten is de verweving tussen natuur en recreatie. Het Agentschap voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openlucht recreatie (Bloso) staat voor mensen laten sporten. Als dat kan in een mooie, natuurlijke omgeving, des te beter. Tegelijk vinden we het heel belangrijk dat de omwonenden opnieuw hun weg naar het domein

vinden, ook in de drukke zomerperiode', zegt directrice Myriam Dewael. Vier jaar geleden begon ze met haar werk in Hofstade. Voordien was ze verantwoordelijk voor het Bloso-centrum in Hasselt. 'Daar werkte ik met zeventien personeelsleden. Hofstade is van een andere omvang. Hier werken we met 46 mensen die in de zomer worden aangevuld met een vijftiental jobstudenten. Veel omvangrijker dus, maar boeiend.'

Keerpunt

De voorbije jaren kreeg het domein af te rekenen met verschillende vormen van overlast. 'Ik besef dat we een kwalijke reputatie hebben op het vlak van veiligheid', zegt Myriam Dewael. 'De rellen op paasmaandag van vorig jaar waren voor mij een mijlpaal en een keerpunt. We hebben lessen getrokken uit wat er toen is gebeurd. Een ervan is dat je voortaan tussen 1 april en 30 september voor het meest toeristische gedeelte van het domein – het strandgedeelte – moet betalen, maar enkel bij mooi weer. Dat wordt aangekondigd op onze website, met borden aan het domein, enzovoort. Naast alle andere dingen die ik doe, voel ik mij dus soms ook een beetje een weervrouw', lacht ze.

De overige delen van het 160 ha grote gebied zijn nog steeds vrij toegankelijk, inclusief de bekende ringgracht. De in 2008 vernieuwde en door velen gewaardeerde speeltuin ligt buiten het gedeelte waarvoor je moet betalen.

Andere aanpak

Het masterplan heeft het ook over de infrastructuur. Zo zullen de beschermde gebouwen, zoals het legendarische openluchtzwembad, blijven bestaan. 'Het zwembad ligt er nu verkommerd bij, maar we gaan er een nieuwe bestemming aan geven. Er opnieuw een zwembad van maken, is uitgesloten want veel te duur. We zijn er nog niet volledig uit wat het precies zal worden, maar het zal zeker een leuke locatie worden.'

'Grote evenementen zoals de motorenmanifestatie, het Kever-event of de kerstcross (wielrennen) zullen definitief tot het verleden behoren. Een activiteit als de Halloweenjogging willen we wel blijven organiseren omdat die in onze missie past. Dat geldt ook voor het Jeugd sportival begin oktober, waar vijfduizend jongeren op afkomen. Hofstade is het enige echte recreatiedomein van Bloso en daar willen we meer dan ooit het accent op leggen. De mensen moeten hier in alle rust kunnen komen wandelen en van de rust genieten. Hun honden zijn welkom; aangelijnd uiteraard.'

DE Erholung verknüpft mit Natur

Für die wunderbare Bloso-Domäne in Hofstade steht für die kommenden Jahre so einiges bevor. 'Unser neuer Masterplan bestimmt, was hier in den nächsten fünfzehn Jahren passieren wird. Eine der Grundlagen dabei bildet die Verknüpfung von Natur und Erholung. Die Agentur für die Förderung der Körperlichen Entwicklung, des Sports und der Freiluftaktivitäten (Bloso) koordiniert das Sportangebot für die Bevölkerung. Wenn das in einer schönen, natürlichen Umgebung geht, dann um so besser. Gleichzeitig finden wir es wichtig, dass die Anwohner auch wieder den Weg in die Domäne finden, selbst in der belebten Sommerperiode', sagt uns die Leiterin Myriam Dewael. In den letzten Jahren hatte die Domäne mit verschiedenen Formen von Überlastung zu kämpfen. 'Die Krawalle am Ostermontag von letztem Jahr waren für mich ein Meilenstein und ein Wendepunkt. Wir haben aus den Geschehnissen von damals unsere Lektionen gezogen.'

i Tussen 1 april en 30 september betaal je bij mooi weer voor het gedeelte aan het strand: 5 euro per persoon, mindervaliden betalen 2,50 euro, personen kleiner dan 130 centimeter 1 euro. Je moet je identiteitskaart tonen. Parkeren kost 1 euro per wagen.

Van droog naar nat

Er zijn weinig plaatsen in de Rand waar je zo'n uitgebreid en boeiend ecosysteem kunt vinden als in het Rodebos en de Laanvallei op de grens van Overijse en Huldenberg. De Laan, een schitterende en vrij meanderende zijrivier van de Dijle, vormt de grens tussen beide gemeenten.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Je vertrekt best vanaf de kleine parking aan de Leuvensebaan die ongeveer een kilometer buiten het centrum van Ottenburg is gelegen. Daar staat een informatiebord waarmee je de troeven van het gebied – bij wijze van opwarmertje – al wat leert kennen. Van daaruit kun je het honderd hectare grote natuurgebied grondig prospecteren op zijn ongelooflijke biologische en ecologische rijkdom. Alle paden zijn openbaar toegankelijk, maar de beheerder, het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), vraagt uitdrukkelijk om ze niet te verlaten en de hond aan de leiband te houden.

Schitterend samenspel

Je kunt dit natuurgebied in feite in drie afzonderlijke biotopen indelen. Bovenaan bevinden zich de zandige koppen die ooit werden vol geplant met naaldhout, maar nu stilaan omvormen tot een bijzonder interessante

heidebiotoop. Een kudde Hebridenschapen speelt daarin een belangrijke rol, want zij houdt de heide gezond en belet dat bomen en grassen het geheel gaan overwoekeren. Dit kleine, zwarte en authentieke schapenras komt uit Schotland en is een van de meest geschikte soorten om heide in stand te houden. De dieren hebben het echter niet zo begrepen op honden. Een goede verstaander weet wat dat betekent.

Uit de vijftig meter diepe valleiflanken stromen heel wat bronnen en bronnetjes die zorgen voor een aparte vegetatie en het dierenleven dat ermee samenhangt. Die bronnen zijn te vinden in de steil afhellende bospercelen en in de even steile graslanden die er een schitterend samenspel mee vormen. In de bossen biedt de voorjaarsflora het mooiste spektakel omstreeks april. Rond die tijd maken ook duizenden zandbijen hun nest op de naakte, droge zandpercelen in de

buurt van de heide. De graslanden zijn op hun mooist omstreeks mei-juni wanneer echte koekoeksbloem en ratelaar hun opwachting maken. Vanaf eind maart vlogen al tientallen voorjaarsvinders als dagpauwoog en gehakkelde aurelia op de wilgenkatjes, op zoek naar nectar. Ze hebben hun actieterrein inmiddels verlegd naar de bloemenrijke hooilanden van de open plekken in het bos.

Meanders

Helemaal beneden ligt de vallei van de Laan die een mooie mozaïek vormt met natte hooilanden, broekbossen en rietvelden. De Laan bevat redelijk zuiver water en heeft niets van zijn meanderende natuurlijkheid verloren. Het is, samen met de Dijle, een van de weinige rivieren die ontsnapte aan de rechttrekkingswoede die zowat alle Vlaamse waterlopen in de loop van de voorbije decennia heeft geteisterd. Daardoor bevind je je nu in een erg natte vallei waar de natuur welig tiert. Samen met de valleiwanden en de hoogste toppen van het Rodebos is dit een bijzondere ecologische eenheid zoals je ze nog weinig terugvindt in Vlaanderen. Van de kurkdroge, zanderige hoogtes afdalen tot de kletsnatte laagtes levert altijd bijzondere beelden en waarnemingen op. Ook al ben je niet zo geboeid door al de soorten die je er vindt, dan nog levert dit gebied altijd mooie

De bomeninventaris

De Directie Monumenten en Landschappen van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest stelt sedert 2002 een wetenschappelijke inventaris op van de merkwaardige bomen van het Gewest.

Het doel van de inventaris is het behoud en de bescherming van het Brusselse bomenerfgoed. Om een zo volledig mogelijk zicht te krijgen, gebeurt de prospectie zowel in private ruimten als in openbare ruimten. De resultaten van de prospectie worden ingevoerd in een databank die de bomen in criteria indeelt (soort, zeldzaamheid, omtrek, historisch belang, landschappelijke impact) en selecteert op hun erfgoedkundige waarde.

In 2009 werden de 19 Brusselse gemeenten geprospecteerd voor deze inventaris. De prospectie van de gemeente Ukkel loopt nog. Sedert het begin van de inventariscampagne in 2002 werden over heel het Gewest ongeveer 3.100 bomen bestudeerd. Door er de gegevens aan toe te voegen van vorige inventarissen telt de databank nu zowat 5.600 bomen. De meest merkwaardige exemplaren worden op een bewaarlijst ingeschreven.

Wat is een merkwaardige boom? Een merkwaardige boom in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een boom die voldoet aan een aantal wetenschappelijke en esthetische criteria die vastgelegd zijn door de Directie Monumenten en Landschappen. Het gaat over de omvang (stamomtrek gemeten op 1,50 m hoogte), de levensduur en vervangbaarheid (hangt rechtstreeks samen met de stamomtrek en de betrokken soort; de stamomtrek in combinatie met de gemiddelde groeisnelheid van de soort maakt het mogelijk de leeftijd van de boom te schatten), het klassement (op basis van de stamomtrek wordt een klassement opgesteld van alle bomen van eenzelfde soort), de zeldzaamheid van de

soort in het Brusselse Gewest (een boom die behoort tot een zeldzame soort heeft meer erfgoedwaarde dan een boom die behoort tot een soort die algemeen voorkomt), de alleenstaande groei (een alleenstaande boom is karakteristieker voor zijn soort dan een boom in een groep; zijn landschappelijke impact is groter), de positie (een boom die een centrale positie inneemt in het landschap heeft een grotere impact), de lokalisatie (een boom die in het stadscentrum, in de vijfhoek of in dichter bebouwde, minder groene wijken is uitzonderlijker), historische (een boom die in de literatuur beschreven wordt als een buitengewoon historisch element of vermeld staat op oude kadasterplannen heeft meer waarde), fyto-sanitair (een boom zonder gebrek of ziekte heeft een grotere waarde).

Het gaat om principes en criteria die het mogelijk maken de erfgoedwaarde van een boom in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te evalueren. Een experimentele formule en wegingscoëfficiënten stellen ons in staat meer belang toe te kennen aan zuiver wetenschappelijke criteria zoals de stamomtrek, de zeldzaamheid van de soort in Brussel of het historische belang.

Op basis van al deze criteria kunnen we de bomen onderling vergelijken op hun erfgoedwaarde, maar alleen de zuiver wetenschappelijke criteria zoals de stamomtrek in combinatie met de soort (of variëteit) of het historische belang bepalen of een boom in deze inventaris wordt opgenomen. Bijvoorbeeld een boom met een kleine stamomtrek voor zijn soort en die algemeen voorkomt in Brussel zal niet worden opgenomen, ook al beantwoordt hij volledig aan de criteria wat betreft positie, lokalisatie en alleenstaande groei.

TEKST Paul Geerts

landschappen op. Als je vanaf het Rodebos richting Terlanen, een deelgemeente van Overijse, stapt, kom je via de Onderbosstraat in dit dorp terecht. Vanuit deze hoek heb je weer een heel andere kijk op het natuurgebied. Je zit er zo goed als op de grens met het Waals Gewest; een paar honderd meter verder doemen aan de horizon de uitlopers van Waver op.

Op elk moment van het jaar zijn in het Rodebos-Laanvallei allerlei planten en dieren te zien waarvoor je de verplaatsing kunt maken. Breng altijd je verrekijker en goede stapschoenen mee. Het uitgesproken reliëf biedt steeds verrassende momenten van steile afdalingen of beklimmingen, indrukwekkende vergezichten en stille, afgelegen hoekjes. Dit is een leuk gebied voor fotograferen omdat je zowel knappe panorama's als fotogenieke soorten voor de lens krijgt. Als je dan toch in de buurt bent, kunnen de echte natuurliehebbers het even verderop gelegen Grootbroek in Sint-Agatha-Rode bezoeken. Het is een grote waterplas waar je altijd interessante waarnemingen doet en waar het heerlijk wandelen is.

KAART

Topografische kaart:

NGI 23/5-6 (schaal 1:20.000)

<http://bomen-inventaris.irisnet.be>

3 En de boer, hij ploegde voort

De volle smaak van bio

Luc Pauwels is een bezige bij. Hij runt een bloeiend biologisch landbouwbedrijf, onthaalt schoolklassen, is *zorgboerder* en verhuurt vakantiewoningen. In zijn filosofie gaan biologische landbouw, ecologie en sociaal engagement samen.

TEKST Gerard Hautekeur ■ FOTO Filip Claessens

natuurlijk

De twee eiken

Heel wat boomsoorten staan rond deze tijd volop in bloei. Bij sommige, zoals de paardenkastanje, gebeurt dat zeer uitbundig; bij andere valt het nauwelijks op. Tot de laatste categorie horen ongetwijfeld de inheemse eikensoorten waarvan je je waarschijnlijk nauwelijks voorstelt hoe de bloeiwijze er uitziet. In feite is die heel klein, en bovendien zijn de bloemen vuilgroen van kleur. Geen wonder dat je ze niet voor de geest kunt halen. Nog een merkwaardigheid: er zijn alleen mannelijke en alleen vrouwelijke bloemtrossen

– men noemt de bloemen eenslachtig – die echter wel aan dezelfde boom groeien – de eik is dus eenhuizig. Kun je nog volgen?

De zomereik is veruit de algemeenste eikensoort in Vlaanderen. Iemand met wat ervaring ziet aan het blad meteen dat het om een zomereik gaat. In onze streken komt hier en daar ook de wintereik voor. Behalve aan de bladvorm herken je beide soorten het makkelijkst aan hun vrucht- en bladstelen. Bij de zomereik heeft het blad een korte steel en zijn de vruchten lang gesteeld. Bij de wintereik is het net andersom. Dit kenmerk is heel duidelijk te zien, ook voor iemand zonder ervaring.

Van eiken wordt gezegd dat ze licht doorlaten. Dat komt omdat de takken en blade-

ren redelijk verticaal aan de boom zitten waardoor veel zonlicht de bosbodem kan bereiken. Dat is de reden waarom er veel andere planten onder eiken kunnen groeien en waarom de bosbodem in eikenbossen welig begroeid is. Dat is bijvoorbeeld niet het geval in beukenbossen omdat de takken en bladeren van beuken horizontaal groeien en het zonlicht afsluiten van de bodem. Bovendien verteren de bladeren van beuken minder makkelijk dan die van eiken. Dat zijn de redenen waarom bodems onder beukenbossen meestal kaal zijn, denk maar aan het Zoniënwoud. Enkel vroegbloeiende planten die zich ontwikkelen vooraleer de bladeren aan de beuken komen, kunnen daar groeien. Denk

Dertig jaar geleden, toen Luc afstudeerde, was hij lid van een lokale milieuvereniging in Sint-Ulriks-Kapelle. De keuze voor biologische landbouw was vanzelfsprekend. Opvallend is dat hij zelf niet uit het landbouwmilieu stamt. Na de tuinbouwschool begon hij in Sint-Ulriks-Kapelle op een bescheiden oppervlakte van 2 ha met biologische landbouw en bouwde door de jaren heen een leefbaar bedrijf van 16 ha uit.

Gezonde bodem

Luc teelt courgetten, kolen, wortelen, aardappelen, graan en aardbeien op een biologische manier. 'Ik gebruik enkel natuurlijke technieken. Als bio-boer maak ik gebruik van compost, dierlijke mest of groenbemesters zoals klaver. Het onkruid verwijder ik machi-

naal of manueel. In de biologische landbouw is de afwisseling van de teelten belangrijk. Plantenfamilies met de dezelfde eigenschappen komen bij mij slechts om de vijf à zes jaar op hetzelfde perceel terug. Het is door de afwisseling van vruchten, de keuze van de juiste rassen en gepaste bemesting dat de bodem gezond blijft. Op die manier voorkom je dat ziektekiemen zich ontwikkelen. Daarom ben ik gekant tegen monocultuur of eenzijdige specialisatie. Als je telkens hetzelfde product teelt op hetzelfde perceel leidt dit tot uitputting van de bodem.'

'De erkenning van het bio-garantielabel houdt in dat je landbouwproducten teelt in de grond. Kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen zijn verboden. Biologisch geteelde groenten en fruit groeien traag en natuurlijk, wat een vollere smaak oplevert.' Luc bevestigt dat de biologische landbouw zeer arbeidsintensief is. 'Er is inderdaad veel werk bij het biologisch bestrijden van onkruid, machinaal of met de hand. Op de drukste periodes, zoals tijdens de oogst en bij het wieden van onkruid, doe ik een beroep op seizoenarbeiders. De extra werktijd kan ik compenseren via de hogere prijzen van de bio-producten.'

De goede prijs-kwaliteitverhouding maakt dat biologische landbouw voldoende leefbaar is. 'In de beginperiode verkocht ik mijn producten rechtstreeks aan de klanten, maar de verkoop ligt me duidelijk minder goed dan het boeren. Vandaar dat ik sedert verschillende jaren mijn bio-producten naar de veiling breng. De grote afnemers van bio-producten bestellen bij de veiling die aan mij vervolgens de gevraagde hoeveelheid doorgeeft. Dankzij

de bemiddeling van de veiling zit ik zelden of nooit met onverkochte overschotten van groenten. Aardbeien hebben een korte houdbaarheid. Voor dit klein fruit laat ik klanten in het hoogseizoen zelf aardbeien plukken op het veld.'

Proefcentrum

'Op de landbouwschool kreeg ik een goede basis, maar ik heb veel geleerd door ervaring', verduidelijkt Luc. 'Bovendien doe ik een beroep op specialisten in de biologische teelt. Voor aardbeien is er het provinciaal proefcentrum in Pamel dat, met de steun van de provincie Vlaams-Brabant, onderzoek doet naar teeltvariëteiten en advies geeft aan telers. In het kader van de promotie van de biolandbouw krijg ik al vele jaren het bezoek van schoolklassen.'

Luc is geen grote prater, maar wel een veelzijdig ondernemer. Hij pakt voortdurend met nieuwe initiatieven of plannen uit. 'Bij de recente verbouwingen van mijn woning heb ik twee vakantiewoningen ingericht. Het gaat om twee studio's, een voor vier en een voor zes personen. Tijdens de vakantie en in de zomerperiode komen vooral toeristen en daarbuiten zakenmensen.' Luc is ook sociaal bewogen 'Ik ben tien jaar zorgboerder. Kwetsbare jongeren worden opgevangen op de boerderij waar ze deelnemen aan allerlei activiteiten. Een ecologische landbouwer is in de filosofie van Luc ook een sociale ondernemer.'

i Info: www.terloft.be

FR Le bon goût du bio

Luc Pauwels fait la culture biologique de courgettes, de choux, de carottes, de pommes de terre, de céréales et de fraises. 'Je n'utilise que des techniques naturelles. En tant qu'agriculteur bio, je me sers de compost, d'engrais d'origine animale ou d'engrais verts, comme le trèfle. J'élimine les mauvaises herbes à la machine ou à la main. L'alternance des cultures est très importante dans l'agriculture biologique. Je ne cultive les familles de plantes présentant des caractéristiques identiques que tous les cinq à six ans sur la même parcelle.' Pauwels a également aménagé deux studios et il accueille des jeunes en situation de précarité pour qu'ils participent à diverses activités. Selon la philosophie de Luc, un agriculteur biologique est aussi une espèce d'entrepreneur social.

maar aan de boshyacinten in het Hallerbos.

De jongste jaren blijkt dat de zomereik steeds meer last heeft van het warmere klimaat. Hij vertoont meer ziekteverschijnselen en de vrees bestaat dat ons uitgebreid zomereikenbestand op termijn in gevaar is. Daarom wordt nu al gedacht om wintereik aan te planten op plaatsen waar de zomereik aan vervanging toe is, bijvoorbeeld als hij kaprijp is. Eerstgenoemde blijkt immers beter bestand tegen de warmere temperaturen en vertoont alsnog weinig ziektebeelden. De vraag is wat er gaat gebeuren als het klimaat nog verder opwarmt en als er meer wintereiken in het landschap komen. Gaan ze dan even resistent zijn tegen allerlei ziekten als

vandaag? Dat is een moeilijk dilemma waar bosbouwers mee worstelen.

Beide eiken zijn waardplant voor heel veel insectensoorten. Dat wil zeggen dat volwassen dieren, larven of rupsen van deze insecten eten van eikenbladeren, eikenknoppen of eikenhout. Het gaat daarbij om zeer diverse groepen zoals gallen, kevers (vliegend hert), bladwespen en nachtvlinders. En in onze streek is er ook een mooie dagvlinder die uitsluitend op eik leeft: de gewone eikenpage. Die krijg je echter zelden te zien vanwege zowat uitsluitend aanwezig in de boomtoppen, maar hij is algemener dan je zou denken.

TEKST Herman Dierickx

Creatieve ondernemingen

Het blauwe en witte goud

Als het druiven- en wijnbedrijf Soniën vandaag staat waar het staat, dan komt dat omdat vader Luppens en zijn twee zonen in hun zaak zijn blijven geloven. Samen slaagden zij erin een failliet wijnbedrijf nieuw leven in te blazen. Ze maakten er een succesvolle, moderne onderneming van.

TEKST Nathalie Dirix ■ FOTO Filip Claessens

De druiventeelt in de streek van Overijse, Hoeilaart en Tervuren kende in de eerste helft van de vorige eeuw een enorme bloei. Na de oliecrisis van de jaren 70 ging de sector echter snel achteruit. In 1970 waren er in de druivenstreek nog meer dan 3.000 druiventelers actief, nu zijn er dat nog een dertigtal.

Het verhaal van het druiven- en wijnbedrijf Soniën uit Overijse begint in 1978. Op dat moment beslisten Raymond Luppens en zijn zonen Flup en Pips de werkzaamheden van het failliete coöperatief ISCA voort te zetten en een nieuw bedrijf uit de grond te stampen. 'Het was een beslissing waar we alle drie volledig achter stonden. Samen zouden we

een kleinschalig wijn- en tuinbouwbedrijf uitbouwen. Het waren toen niet zo'n schitterende tijden, maar we zijn blijven geloven in het potentieel van de lekkere blauwe en witte druiven. Vandaag is Soniën uitgegroeid tot een modern bedrijf met 3.000 m² druivenserres', zegt Flup Luppens.

Precisiearbeid

Vanaf juli tot eind november kun je de lekkere tafeldruif kopen. Hoe komen die mooie gevormde trossen tot stand? 'In de winter wordt er vooral gesnoeid en bemest. De vruchtakken worden op twee ogen gesnoeid. Dat is de periode waarin we de serres flink verwarmen. We moeten de minimum temperatuur op 18° C houden, willen we in de lente uit die ogen scheuten zien komen waarvan we de stevigste zullen overhouden. Eens deze 60 tot 80 cm lang zijn, maken we die vast aan draden die op 25 cm van elkaar gespannen staan. Zo wordt het bevruchten bevorderd en krijg je de mooiste takken en vertakkingen waarop de bloemetjes voluit kunnen bloeien. Wil je de beste druiven krijgen, dan moet je in april-mei volop knippen. Waarom we de kleine druifjes wegnemen? Omdat we de andere druiven alle ruimte willen geven zodat zij kunnen uitgroeien tot prachtige exemplaren. Het hele proces duurt ongeveer zes maanden. Vanaf juli kan de oogst beginnen.'

Technologie

Ook in de druivensector heeft de technologie haar intrede gedaan. 'Onze druivenser-

res zijn computergestuurd. Sensoren houden de verwarming en verluchting continu in de gaten. Op basis van metingen grijpt de computer in om de temperatuur en vochtgehalte op peil te houden. Bij warm weer zal hij de opdracht geven de ramen in kleine stapjes open te laten gaan. Bij regen doet hij de vensters automatisch dicht. Zon is goud voor ons. Hoe meer zonnewarmte, hoe minder verwarmingskosten. Je zou denken dat we door de mindere zomer van verleden jaar meer hebben moeten stoken. Niets is minder waar. 2011 was een goed jaar. Het voorjaar was uitzonderlijk warm en hoewel we geen zonnige zomer hadden, vielen de temperaturen goed mee.'

EN Blue and white gold

Soniën, a grape and wine business, was launched in Overijse in 1978. It all began when Raymond Luppens and his sons Flup and Pips decided to keep a bankrupt wine cooperative going but in the form of a brand-new company. 'The idea was to work together on building up a small-scale wine and vegetable-growing concern. Business was not brisk back then but we continued to believe in the potential on offer from the delicious blue and white grapes. Soniën has now developed into a modern company boasting 3,000 m² of greenhouse space', says Flup Luppens. Fertilising, pruning, cutting ... there is certainly a lot of work involved in the grape-growing business but at least modern greenhouses can count on some state-of-the-art facilities to ease the burden, such as a computer to keep the temperature and humidity at a constant level. The organically-minded business Soniën also produces wine.

Een sterk kruid

Dragon (*artemisia dracunculus*) is een sterk geurend keukenkruid met heel wat toepassingen. Het is aromatisch, rijk aan vitaminen en een uitstekend digestief. Het hengelt duidelijk naar een culinair plaatsje op onze tafel.

Op de kaart bij Tante Germaine in Vilvoorde wordt een haantje met een heerlijke dragonsaus gepresenteerd door chef-kok Pieter Jacobs. Dragon wordt in de volksmond ook keizersla, drakenkruid of slangenkruid genoemd. Zijn naam *dranunculus* of draak verwijst naar de vorm van de grillige wortelstokken. Slangenkruid verwijst vooral naar de geneeskrachtige werking bij slangen- en insectenbeten. Dit populaire keukenkruid is afkomstig uit Midden-Azië en Midden- en Oost-Europa en wordt al sinds de middeleeuwen gebruikt. In de 13e eeuw werd het door de Moren tijdens hun veroveringstochten naar Spanje meegebracht, even later konden wij er ook voluit van genieten. De blaadjes zijn smal en speervormig en verspreiden een heel scherpe geur. Ze hebben een gepeperde, zure anijssmaak die aangenaam verrast.

Pittige smaak

Dragon combineert heerlijk met eieren, vis, schelpdieren, kip en kalkoen. Hij wordt ook gebruikt in een groot aantal sausen. Je kunt het probleemloos meekoken. Gebruik daarvoor altijd verse dragon. Dat heeft een bijzonder sterk aroma en een veel fijnere smaak dan gedroogde blaadjes. Als je verse dragon wil bewaren, kun je het altijd invriezen. Pieter Jacobs maakt zijn dragonsaus met sjalotjes en wat keukencognac, dat geeft een pittige smaak. Dit laat hij koken met bruine fond en peper en laat het dan wat sudderen. De dragon voegt hij er pas helemaal op het einde aan toe zodat hij mooi groen blijft en een optimale smaak behoudt. Dit sausje wordt geserveerd met een haantje dat hij in zijn geheel een half uur in de oven laat bakken, gevuld met een kruidenboeket en geserveerd met verse handgesneden frietjes. Bij Tante Germaine worden ook verse bearnaisesaus en dragonazijn gemaakt, de oudste recepten met dragon.

Veel kwaliteiten

Dragon is een vaste plant die graag in de zon staat en zich thuis voelt op een beschutte plaats in een voedzame en doorlaatbare grond waardoor water goed kan weglopen. Hij heeft ruimte nodig, want het kruid kan tot 90 cm hoog worden. Dragon bloeit van juli tot augustus, met hele onopvallende kleine kogelronde bloemen, die grijs/gelig van kleur zijn. De plant is winterhard, maar verliest wel zijn blad. Hij moet in het najaar bijgesnoeid worden. Oude planten verliezen hun smaak en worden eigenlijk best niet ouder dan drie jaar. De plant laat zich goed stekken, door middel van een kopstek. Deze kan het beste geplukt en geplant worden in het begin van de zomer. Beter gaat het nog om een wortelstek te nemen door een paar wortelstokken uit te graven, die in stukjes van 10 cm gesneden kunnen worden. Je kunt ze met een groeipuntje in potten zetten op een mooie lichte plaats en je krijgt al gauw een nieuw plantje.

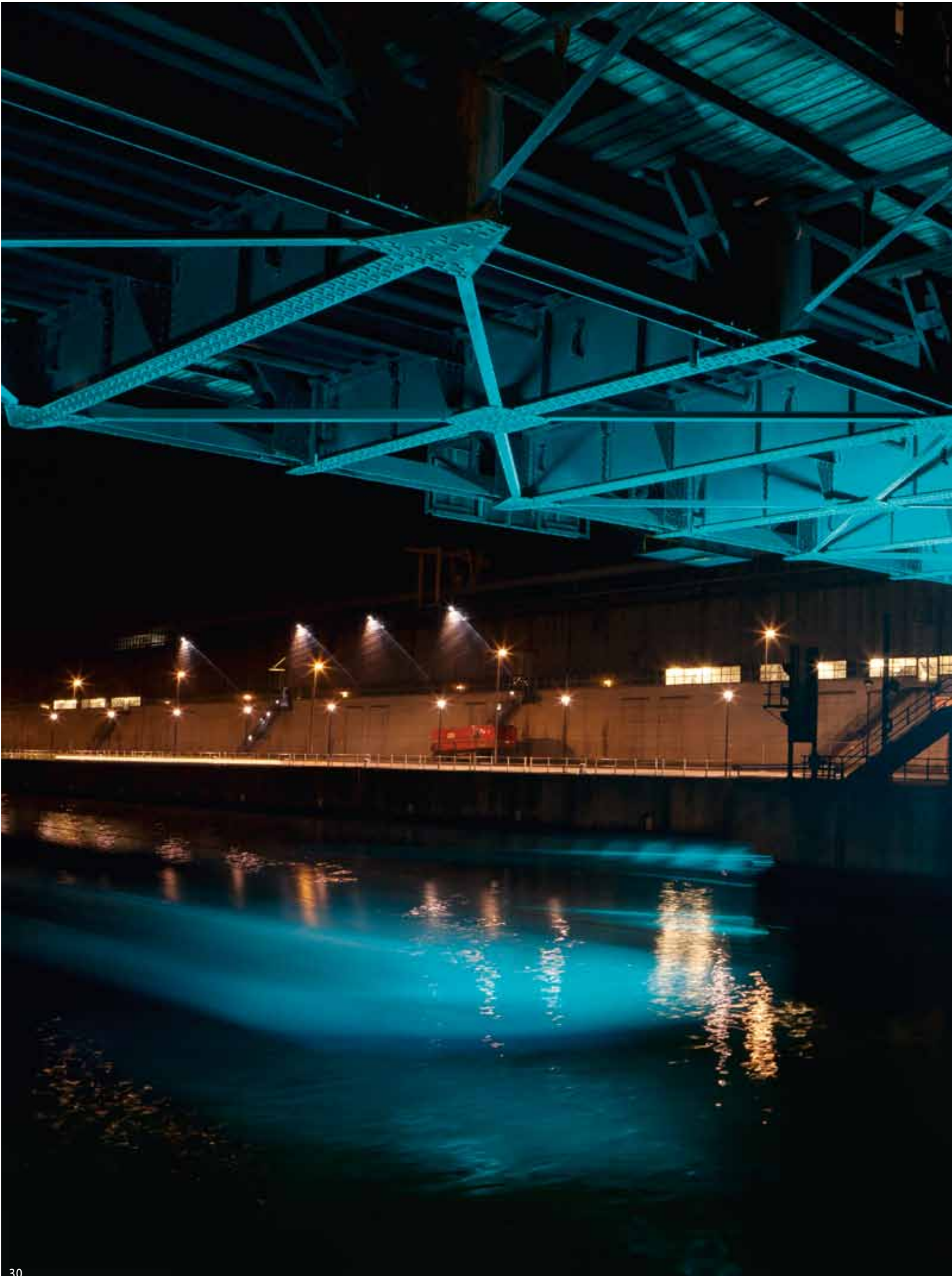
Zoals zo veel andere tuinkruiden heeft dragon interessante eigenschappen. Zo is het een goede smaakmaker voor wie zich aan een zoutloos dieet moet houden. Verder verhoogt dragon de eetlust en stimuleert het de spijsvertering, is het rijk aan vitamine C, ijzer en vitamine K en heeft een vochtafdrijvende werking. Dragonbladeren zijn rijk aan jodium. Een aftreksel heeft een kalmerend effect op de maag. De wortel van het dragonkruid wordt gebruikt tegen tandpijn. Gebruik het kruid toch met mate, anders kan de smaak nogal opdringerig overkomen.

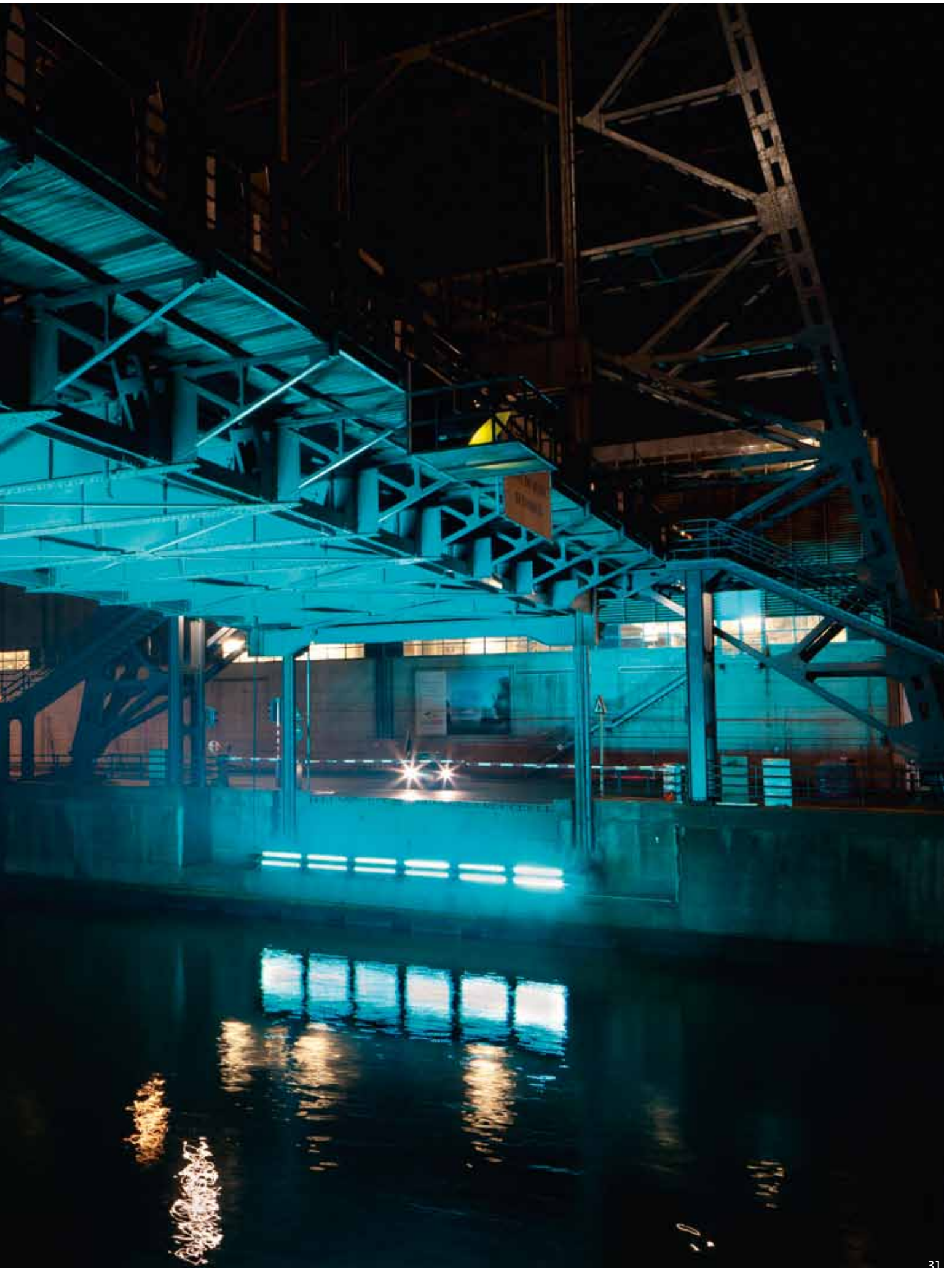
TEKST Anne Baekens

Sinds 2000 heeft Soniën de stap naar de bioteelt gezet. 'Onze druiven dragen het biogarantielabel. Dat is een meerwaarde die onze klanten appreciëren, misschien zelfs verwachten. Voor onze druiventeelt betekende het wel een hele uitdaging. Wij hebben moeten leren hoe we bepaalde ziektes via natuurlijke vijanden kunnen bestrijden en op welke manier, in welke hoeveelheid, op welk moment, we dit het best doen.' Soniën is de laatste dertig jaar niet enkel een paradijs voor de druif maar ook voor de wijn. 'Het begon met de lichtzoete keizerwijn met muskaatsmaak. Ondertussen is er onze ambachtelijke schuimwijn en onze vermouthe- en krieken-aperitief. En daar zal het niet bij blijven.'

i Onze medewerkster Anne Baekens gaat in de rubriek *kwestievensmaak*, samen met een aantal chef-koks uit de Rand, op zoek naar bijzondere, doodgewone of verrassende smaken. Deze maand sprak ze met chef-kok Pieter Jacobs en Jentl Meert van restaurant Tante Germaine, Guldenschaapstraat 22 in Vilvoorde, 02 251 89 28.

Kopslag van *Rundskop*, ontroerd door Mortier

'Uit de bibliotheek neem ik altijd een Nederlandstalige roman mee. De boeken van Erwin Mortier zijn een ware ontdekking.' De Française Colette Della Maria uit Wezembeek-Oppem proeft met mondjesmaat van de Vlaamse cultuur en weet die te smaken.

TEKST Johan De Crom • FOTO Filip Claessens

En verscheidenheid aan culturen stroomt door Colette Della Maria haar bloed. Haar vader was een Italiaan die zijn geluk zocht in de Vogezen en dat vond in lijf en leden van een plaatselijke schone. Uit die liefde stond een dochter op die het voorbeeld van haar moeder zou volgen en fijntjes wachtte tot alweer een buitenlander het Oost-Franse groengebergte ontdekte, met al zijn verborgen troeven. 'Ik volgde studies Engels in Nancy. De leraar fonetiek was een Brit die zijn Frans wilde verbeteren. Lawrence is mijn man geworden', vertelt Colette met de glimlach. In haar familie regeren vrouwen. Laat de mannen tot ons komen.

Die inslag van externe krachten zegende de Franse jongedame met een brede blik op het leven. Haar interesse in cultuur, taal en nieuwigheden deinde uit tot ver buiten haar kleine bergdorp. Fysiek verhuisde Colette in 1973 met haar man naar Brussel, maar ook mentaal trad ze buiten de beknellende grenzen. 'Ik hou van de moderniteit van de Belgen. Jullie waren er snel bij om vrouwen met hun meisjesnaam te blijven aanspre-

ken, abortus goed te keuren en met proton te betalen. Dat komt, denk ik, omdat België centraal in Europa ligt en hier alle culturen binnenstromen.' Hip en modern zou de bijna 70-jarige Colette de Belgen nochtans niet noemen. 'Tegelijk houden jullie vast aan familiebanden. Kinderen wonen bijna allemaal op een steenworp van hun ouders.'

Taalvertier

Colette is een flink eind buiten haar habitat getreden toen ze in 1973 van de Vogezen naar Sint-Lambrechts-Woluwe verhuisde. 'Het was de tijd waarin Groot-Brittannië, Ierland en Denemarken toetraden tot de EU. Mijn man vond een job als vertaler bij de Europese instellingen. Ik gaf bij de Europese Raad van Ministers Frans aan buitenlandse ambtenaren. Engels zou ik ook gekund hebben, maar dat kon niet omdat het binnen de EU de regel is dat je lesgeeft in je moedertaal.'

De taalvirtuose is sinds 2008 met pensioen, maar vond veel voldoening in haar werk. 'Door die vele verschillende nationaliteiten leer je enorm bij over taalverschillen en hoe

BELANGRIJKSTE FIGUUR UIT DE VOGEZEN

Jeanne d'Arc omwille van haar verzet tegen het systeem.

MOOIESTE PLEK IN DE VOGEZEN

De Gallo-Romeinse tempel met offertafel op bergtop Le Donon.

DAN MOET JE IN DE VOGEZEN ZIJN

Tijdens het Paasbloemenfeest in april.

die een cultuur uitdrukken. Je beseft ook hoe moeilijk de Franse grammatica moet zijn voor mensen die een andere taal spreken.'

Mortiervuur

Colette volgt een cursus Nederlands. Taalminnend als ze is, waagt ze zich aan de Vlaamse literatuur. 'Wanneer ik in de bibliotheek vier boeken ontleen, is één daarvan in het Nederlands. Ik heb vooral Erwin Mortier ontdekt. Niet makkelijk om te lezen, want hij schrijft zeer impressionistisch, maar wel prachtig. Zijn boek *Mijn tweede huid* vond ik heel ontroerend. Daarin beschrijft hij de ontluiking van zijn homoseksualiteit. Mortier scheidt ook een beeld van een landelijk België met zijn conservatieve waarden. Indrukwekkend', zegt Colette. Ze is ook gek op cinema en kon *Rundskop* erg smaken. 'Somber maar heel knap en Matthias Schoenaerts speelt briljant.'

Na nog een verhuizing via Sint-Pieters-Woluwe kwamen Colette en Lawrence in 1989 in Wezembeek-Oppem terecht. 'Hier vonden we een betaalbaar huis met een grote tuin. Ik vind het leuk om te tuinieren. We wonen eigenlijk op het platteland in de stad en de burens zijn zeer vriendelijk. Hier spreken we nog met elkaar.' Colette doet ook aan zachte gymnastiek en gaat tweemaal per week wandelen met de Women International Club. Colette en Lawrence hebben een uit Zuid-Korea geadopteerde zoon James. Hij is 35 jaar en woont in Brussel.

DE Kopf durcheinander von *Rundskop*, gerührt durch Mortier

Colette Della Maria hat einen breiten Blickwinkel aufs Leben. Ihr Interesse für Kultur, Sprache und Neuigkeiten wogte weit über ihr kleines Bergdorf in den französischen Vogesen hinaus. Colette und ihr englischer Ehemann sind 1973 nach Brüssel umgezogen, danach nach Wezembeek-Oppem. Auch mental hat sie sich über die einwängenden Grenzen hinweggesetzt. 'Ich liebe die Modernität der Belgier. Ihr wart schnell dabei, um Frauen weiterhin mit ihrem Mädchennamen anzureden, Abtreibung zu billigen und mit Proton zu bezahlen. Das liegt meiner Meinung nach daran, dass Belgien im Herzen Europas liegt und hier alle Kulturen zusammenströmen.' Colette liebt Sprache und Kultur. 'Wenn ich in der Bibliothek vier Bücher ausleihe, ist eines davon auf Niederländisch. Ich habe vor allem Erwin Mortier entdeckt. Nicht einfach zu lesen, aber wunderschön.' Sie ist auch ganz verrückt nach Kino und war von *Rundskop* besonders angetan. 'Düster, aber sehr schön, und Matthias Schoenaerts spielt brillant.'